

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPORTİF PROFİLİ İLE SPOR ALANLARI VE
AKTİVİTELERİ HAKKINDAKİ DEĞERLENDİRMELERİ: ORDU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**
**UNIVERSITY STUDENTS' SPORTING PROFILE AND THEIR EVALUATIONS OF SPORTS
FIELDS AND ACTIVITIES: THE EXAMPLE OF ORDU UNIVERSITY**

Murat YÜKSEL
Ordu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
muratyuksel@odu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4448-4062

ÖZ

Geliş Tarihi: 20.11.2025
Kabul Tarihi: 18.03.2026
Yayın Tarihi: 26.03.2026

Anahtar Kelimeler
Öğrenci,
Üniversite,
Spor,
Serbest zaman,
Memnuniyet.

Keywords
Student,
University,
Sports,
Leisure Time,
Satisfaction.

Gençlik döneminin büyük bir kısmının üniversite yıllarına denk gelmesi ve gençlerin sağlıklı, zinde ve mutlu olmaları, aktif bir sosyalleşme süreci yaşamaları, sosyal çevre edinebilmeleri, zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmeleri ve kötü alışkanlıklardan uzak durmaları için spor önemli bir araçtır. Bu çalışmanın amacı Ordu Üniversitesi'ndeki öğrencilerin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları, sportif profili ve sportif faaliyetler/alanlar ile ilgili memnuniyetlerinin belirlenmesidir. Araştırma birincil kaynaklardan veri toplamada kullanılan ve en yaygın niceliksel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket tekniği ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Ordu Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma, tesadüfi örnekleme tekniği ile 1000 kişiye uygulanmıştır. Öğrencilerin sportif alanlar ve etkinlikler ile ilgili memnuniyetlerini belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından geliştirilen Sportif Memnuniyet Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları ile sportif özelliklerine yönelik cevaplar frekans değerleri üzerinden yorumlanmıştır. Öğrencilerin sportif etkinlikler ve alanlar ile ilgili her bir soruya vermiş oldukları yanıtların, cinsiyet, fakülte, sınıf, öğrenim türü, aile geliri ve ailenin yaşadığı şehir değişkenleri ile arasındaki ilişki ise bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü Anova ile ölçülmüştür. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile cinsiyet, öğrenim türü, aile geliri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Diğer taraftan öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile fakülte, sınıf ve ailenin yaşadığı şehir arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

ABSTRACT

A large part of youth period coincides with university years, and sports are an important tool for young people to be healthy, fit and happy, to experience an active socialization process, to gain a social circle, to use their time productively and to avoid bad habits. The aim of this study is to determine the satisfactions of the students at Ordu University about their leisure time habits, sporting profiles and sporting activities/fields. The research was conducted using a survey technique, one of the most common quantitative research methods used to collect data from primary sources. The research population consisted of Ordu University students. The study was administered to 1,000 participants using a random sampling technique. The Sporting Satisfaction Scale developed by the researcher was applied to determine the students' satisfactions on sporting fields and activities. Responses regarding the participating students' leisure time habits and athletic characteristics were interpreted using frequency values. The relationship between the students' answers to each question about sporting activities and fields and the variables of gender, faculty, class, type of education, family income and the city where the family lives was measured with independent sample t-test and one-way Anova. According to the research findings, no significant differences were found between students' sporting satisfaction and gender, type of education, or family income. On the other hand, significant differences were found between students' sporting satisfaction and faculty, class, and family city of residence.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1827217>

Atıf/Cite as: Yüksel, M. (2026). Üniversite öğrencilerinin sportif profili ile spor alanları ve aktiviteleri hakkındaki değerlendirmeleri: Ordu Üniversitesi örneği. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 16(1), 508-534.

Giriş

Üniversiteler iktisadî, siyasî, dinî, etnik, kültürel ve sosyal olarak farklı dünya görüşlerine sahip öğrencilerin yer aldığı ve evrensel düzeyde eğitim veren kozmopolit kurumlardır. Üniversiteler için bu farklılıkları bünyesinde bulunduranın ötesinde, bu farklılıkları âhenli bir şekilde bir arada tutmak da bir o kadar önemlidir. Bu farklı kesimlerden gelen öğrencilerin zamanlarını daha iyi geçirmeleri, yeni insanlarla tanışmaları, üniversiteye olan aidiyetlerinin artması, sağlıklı ve mutlu olmaları gibi aktif bir sosyalleşme süreci yaşamaları için üniversiteler, öğrencilerine birçok fırsat sunmaktadır.

Sağlıklı bir sosyalleşme için fizikî olarak yeterli bir kampüs alanının yanında sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin de önemi büyüktür. Öğrencilerin serbest zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirebilecekleri bu rekreatif etkinlikler onların hem akademik hem de bireysel başarılarına olumlu yansıtacaktır. Başarılı bir sosyalleşme için serbest zaman etkinliklerinin çeşitliliği ve bunların öğrencilere sunulması da önemlidir.

Öğrencilerin serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilecekleri pratiklerin başında spor gelmektedir. Günümüzde sporun sosyalleşme sürecinde kullanılan en etkili araçların başında geldiği bilinmektedir. Dolayısıyla üniversitelerin ister üniversite takımlarında yer alarak isterse daha çok kitlelerin katılımına açık spor alanları ve faaliyetleri ile bu imkanları öğrencilerine sunması önem taşımaktadır. Ayrıca gençlerin zamanlarını daha çok televizyon, bilgisayar ve akıllı telefonlar gibi teknolojik araçlar ile geçirmeleri onları daha hareketsiz bir yaşama sürüklemektedir. Bu yaşam tarzı da birçok sağlık sorununu beraberinde getirmektedir. Hem sosyalleşme hem de sağlıklı bir yaşam için spor önemli bir telafi mekanizmasıdır.

Araştırmanın konusunu gençlerin spor, serbest zaman ve sportif pratikler ile olan ilişkisi oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı ise Ordu Üniversitesi'ndeki öğrencilerin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları, sportif profili ve sportif faaliyetler/alanlar ile ilgili memnuniyetlerinin belirlenmesidir.

Z kuşağı olarak da ifade edilen günümüz üniversite gençliği her şeyin çok hızlı değiştiği bir zaman diliminde dünyaya gelmiştir. Değişim çok hızlı olması toplumsal yapı üzerinde de etkisini göstermektedir. Özellikle hızlı teknolojik değişimler insanların düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını da büyük oranda şekillendirmektedir. Bu değişimlerden en çok gençler etkilenmekte sağlık, sosyalleşme gibi modern hayatın getirdiği bazı sorunlarla daha fazla karşı karşıya kalmaktadır. Yaşanan bu sorunların giderilmesinde spor önemli bir araç olarak karşımıza çıkması bu çalışmayı önemli kılmaktadır.

Araştırma kapsamına dört tane hipotez belirlenmiştir. Bu hipotezler şu şekildedir: (i)- Ordu Üniversitesi'ndeki sportif alanlar nicelik ve nitelik açısından yeterli değildir (ii)- Ordu Üniversitesi'ndeki sportif organizasyonlar öğrencilerin katılım ve beklenti düzeyini karşılamamaktadır (iii)- Ordu Üniversitesi'ndeki mevcut sportif hizmet ve imkânlar öğrencilerin sportif talep ve ihtiyaçlarını karşılamada yetersizdir (iv)-Ordu Üniversitesi kurumsal düzeyde spora ve sporcuya önem vermektedir.

Bu çalışma araştırmanın konusu, amacı, önemi ve hipotezlerini içeren giriş bölümü ile başlamaktadır. Ordu Üniversitesi hakkında kısa bir bilgi verildikten sonra, üniversitedeki sportif alanlara ve faaliyetlere değinilmiş ve üniversitelerde sporun önemi açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın metodolojisi başlığı altında, araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, araştırmanın uygulanması, verilerin analiz edilmesi ve geliştirilen ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğine yer verilmiştir. Bulgular kısmında ise ilk önce öğrencilerin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları incelenmiş, sonra sportif profilleri değerlendirilmiş ve en sonunda sportif alanlar ve faaliyetler ile ilgili memnuniyetleri analiz edilmiştir. Araştırma tartışma ve sonuç başlığı ile sonlandırılmıştır.

Ordu Üniversitesi

Ordu Üniversitesi, Ondokuz Mayıs ve Karadeniz Teknik Üniversitelerinin bazı akademik birimlerinin bir araya getirilmesiyle 2006 yılında kurulmuş yeni bir üniversitedir. Kurulduğunda akademik olarak beş Fakülte, bir Yüksekokul, dört Meslek Yüksekokulu ve üç Enstitü'den oluşan Ordu Üniversitesi, bugün on üç Fakülte, üç Enstitü, bir Yüksekokul ve on Meslek Yüksekokulu'ndan oluşmaktadır. Ayrıca, eğitim-öğretim faaliyetleri ve araştırma çalışmalarına destek veren on altı Uygulama ve Araştırma Merkezi, on Koordinatörlük, yedi Kurul ve altı Komisyon bulunmaktadır (İdare Faaliyet Raporu, 2023). Ordu Üniversitesi hem akademik hem de fiziki altyapısı her geçen gün büyüyen genç bir üniversitedir.

Ordu Üniversitesi'nde 2023-2024 eğitim-öğretim yılında toplam 17496 öğrenci bulunmaktadır (Sayılarla Ordu Üniversitesi 2006-2023). Bu öğrencilerin %60'ı merkez yerleşke olan Cumhuriyet Yerleşkesinde bulunmaktadır.

Spor Bilimleri alanında lisans eğitimi veren Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) ise üniversitenin kuruluşunda kısa bir zaman sonra 2010 yılında kurulmuştur (İdare Faaliyet Raporu, 2023). BESYO'nun kuruluşun ilk yıllarında açılmış olması, üniversitenin akademik düzeyde spora verdiği önemin bir göstergesi olarak düşünülebilir. 2022 yılında BESYO kapatılmış ve yerine Spor Bilimleri Fakültesi kurulmuştur.

Ordu Üniversitesi'nde Spor

Ordu Üniversitesi'nde spor hizmetleri Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Ordu Üniversitesi açık ve kapalı spor tesislerinde yıl içerisinde gerçekleştirdiği spor organizasyonları aracılığıyla binlerce öğrencinin aktif ya da pasif olarak spora katılımına imkân sağlamaktadır.

Merkez yerleşke olan Cumhuriyet Yerleşkesinde bir adet halı saha, bir adet tenis kortu ve bir adet basketbol sahası bulunmaktadır. Ayrıca, birçok branşta (basketbol, voleybol, hentbol, badminton, masa tenisi, futsal vb.) spor yapmaya ya da organizasyon düzenlemeye imkân veren uluslararası standartlarda bir kapalı spor salonu bulunmaktadır (İdare Faaliyet Raporu, 2023). Aynı salon içerisinde bir adet fitness salonu da yer almaktadır.

Cumhuriyet Yerleşkesi dışında yer alan sekiz farklı yerleşkede ise bir adet kapalı spor salonu, on altı açık spor alanı (halı saha, basketbol ve voleybol sahası) bulunmaktadır (İdare Faaliyet Raporu, 2023). Toplamda on altı açık spor alanı ve iki kapalı spor alanı bulunan üniversitede ayrıca bütün fakülte/yüksekokul/meslek yüksekokullarında masa tenisi masası da yer almaktadır.

Ordu Üniversitesi'nde futbol, basketbol, voleybol, yüzme, futsal, badminton, taekwondo, halk oyunları, boks, güreş, muay thai, wushu ve kick boks olmak üzere on üç takım bulunmaktadır. Bu takımlarda mücadele eden 215 sporcu vardır. 2023 yılında toplamda dört tunuvaya katılmışlardır (İdare Faaliyet Raporu, 2023).

Bu takımların voleybol takımı Üniversiteler Ligi (Ünilig)'nde mücadele etmektedir. Ayrıca, sporcular 2023 yılında basketbol, badminton, muay thai ve wushu branşlarında yapılan turnuvalarda önemli başarılarla imza atmışlardır.

Sporcular kurum içi 7 ve kurum dışı 4 olmak üzere toplamda on bir spor organizasyonuna katılmıştır. Kurum dışında gerçekleştirilen spor organizasyonlarına üniversiteyi temsilen otuz sporcu ve kurum içinde yapılan spor organizasyonlarına ise 1934 sporcu katılmıştır. Toplamda bur organizasyonlarda yer alan sporcu sayısı ise 1964'tür (İdare Faaliyet Raporu, 2023).

Sağlık Kültür ve Spor Daire başkanlığı tarafından “Yüzme bilmeyen personelimin kalmasını” sloganıyla hayata geçirilen proje kapsamında personele ve öğrencilere ücretsiz yüzme kursu verilmiştir.

Öğrencilerin serbest zamanlarını daha verimli değerlendirmeleri için öğrenci kulüpleri önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bu bağlamda farklı hobi ve konularda 50 öğrenci kulübü bulunmaktadır. 2022 ve 2023 yıllarında toplamda 91 etkinlik düzenlenmiştir (İdare Faaliyet Raporu, 2023).

Bu kulüpler arasında satranç kulübü, dans kulübü, halk oyunları kulübü ve doğa aktiviteleri kulübü olmak üzere dört tane spor ile ilişkili kulüp bulunmaktadır. Bu kulüpler gösteri, turnuva, gezi ve yürüyüş gibi birçok etkinlik düzenlemektedir.

Üniversitelerde Sporun Önemi

Türkiye'de üniversiteler gençlerin önemli bir bölümünün yer aldığı ve gençlik döneminin büyük bir kısmının yaşandığı kurumlardır. 2024-2025 eğitim öğretim yılında üniversitelerde örgün eğitimde yaklaşık 4,5 milyon öğrenci olduğu (YÖK, 2025) göz önüne alındığında bu durumun önemi ortaya çıkacaktır.

Gençlik ise insanın yaşamı boyunca fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutları da olan önemli bir aşamadır. Ayrıca bu dönem, fiziksel değişim, ruhsal gelişim, sosyalleşme, kişilik ve kimlik oluşumu açısından da önemli değişimlerin yaşandığı bir dönemdir (Bayhan, 2020: 356). Üniversite gençliği görece homojen bir grup olsa da genel olarak gençlik homojen bir grup değildir. Çok farklı gençlik profillerinden bahsedilebilir. Bu bağlamda Marcuse gençliği homojen bir grup olarak değerlendirirken, Bourdieu “gençlik salt bir kelimedir” diyerek gençliğin homojen bir grup olmadığını ve statüye göre farklı gençlik profillerinin ortaya çıktığını ifade eder. Duret ise sosyal statüye göre farklı gençlikler ortaya çıksa da aynı zaman diliminde doğmuş olmak gibi bazı benzerliklerinin olduğunu iddia etmektedir (Lüküslü, 2005: 35).

Gençlik dönemi, çeşitli bunalımlar ve çatışmaların yaşandığı, kaygıların arttığı, itiraz ve meydan okumanın sık görüldüğü, hayallerin, duyguların ve tutkuların ortaya çıktığı, ilklerin yaşandığı, kendini ispatlama, kimlik ve kişilik

arayışının yoğunlaştığı bir dönemdir (Yörükoğlu'ndan aktaran Bayhan, 2020: 357). Günümüz küresel dünyasında yaşanan hızlı teknolojik değişimler toplumsal yapı üzerinde de etkili olmaktadır. Dolayısıyla insanların dünyaya geldiği zaman dilimi, bireylerin düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını da büyük oranda şekillendirmektedir. Z kuşağı olarak da ifade edilen günümüz üniversite gençliği de böyle bir zaman diliminde dünyaya gelmiştir. Ayrıca bu kuşak modern hayatın getirdiği bazı sorunlarla daha fazla karşı karşıya kalmaktadır.

Günümüz gençliğinin, toplumsal yapıdaki değişimler, kültürel çatışmalar, kuşak anlaşmazlıkları, iktisadi ve eğitim sorunları gibi daha genel sorunlarının yanında özellikle internet, akıllı telefonlar, tabletler gibi teknolojiler içine doğmuş olmaları da daha farklı sorunlarla karşı karşıya kalmalarına neden olmuştur. Bütün bu teknolojik araç ve gereçler bir taraftan gençleri daha fazla ekran başına hapsedmekte diğer taraftan sosyal ya da gerçek ilişkiler yaşamalarını engellemektedir. Bir diğer ifadeyle her geçen gün günlük ekran başında geçirdiğimiz süre artmakta ve ilişkilerimiz de sanallaşmaktadır.

Zimbardo ve Coulombe (2017) "Bitik Erkekler" isimli kitabında genç erkeklerin teknoloji ile nasıl bir krize girdiğini anlatmaktadır. Buna göre, çok sayıda genç erkeğin aşırı oyun oynama, porno izleme, umutsuzluk, erkek rol modellerinin eksikliği ve madde kullanımı ile ciddi bir krize sürüklendiğini iddia etmektedirler. Özellikle dijital teknolojilerin zahmetsiz ve tatmin düzeyi yüksek alternatif bir gerçeklik yarattıklarını ifade etmektedirler. Porno izlemeyi ve oyun oynamayı gerçek hayattaki cinsel ilişkiden, spordan ve toplumsal ilişkilerden daha kolay ve cazip bulan genç erkeklerin cinsel ilişkiye bakışı çarpıtılmakta, sosyalleşmeleri ve hayatın gerçekleri ile yüzleşmeleri önlenmektedir. Modern hayatın getirdiği, gerçeklikten uzak bu sanal dünya genç erkeklerin bilişsel gelişimini, odaklanma yeteneklerini ve sosyal gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Modern dünyanın bu olumsuz etkilerinden kurtulabilmek için spor bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır. Sporun birçok işlevi bulunmaktadır (Amman, 2000: 102-103). Bu işlevler genel olarak haz eğlence mutluluk, sağlık, gelir sağlama-meslek, statü, meşguliyet, sosyal çevre, güzellik-form, güç, aidiyet ve sosyalleşme şeklinde sıralanabilir. Ancak üniversite gençliği söz konusu olduğunda bu işlevler arasından haz eğlence mutluluk, sağlık, meşguliyet, sosyal çevre, aidiyet ve sosyalleşme gibi işlevler ön plana çıkmaktadır.

Üniversitelerin kozmopolit yapısı göz önüne alındığında spor, bu kozmopolit yapının ahenkli bir şekilde bir arada yaşamasına katkı sağlayabilir. Toplumun geleceği olan gençlerin her açıdan iyi oluşlarına katkı sağlayarak yaşanabilecek sorunların da önüne geçilebilir. Ayrıca, fonksiyonalist teorisyenlerin iddia ettikleri; gençlerin yurttaşlık duygularının canlanması, rekabet ve mücadeleyi öğrenmeleri, insanların -özellikle gençlerin- saldırganlık enerjilerinin toplamca kabul edilebilir bir şekilde ortaya çıkması gibi işlevler (Amman, 2000: 133; Dever, 2017: 105-116) üniversite gençliği için sporun ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Sporun en çok bilinen işlevi haz, eğlence ve mutluluk sağlama işlevidir. Bir haz aracı olarak spor insanlık tarihi kadar eski bir pratiktir. Bu bağlamda spor sosyal antropolojide kültürel evrenseller olarak ifade edilen kültür öğeleri içinde yer almaktadır (Amman, 2000: 102). Spor hem geleneksel hem de modern toplumlarda en önemli eğlence araçlarının başında gelmektedir. Geleneksel dönemde eğlencenin önemli bir parçası olan spora insanlar aktif bir şekilde katılırken, günümüzde toplumun büyük bir kısmı -özellikle elit sporda- pasif bir tüketiciye dönüşmüştür (Yüksel, 2018: 347-348). Bugün elit sporda insanların çoğunluğu pasif bir tüketiciye dönüşmüş olsa da eğlence ve seyir zevki ön plandadır. Diğer taraftan çok farklı amaçlarla insanların katıldığı kitle sporunda da eğlenmek en önemli amaçlardan biridir. Spor yaparken biyolojik olarak serotonin, endorfin ve kortizol gibi hormonların salgılanması insanların mutlu olmasına ve stresin azalmasına neden olur.

Spor günümüzde sağlığı korumanın önemli araçlarından biridir. Sanayileşme ile kas gücü yerini makine gücüne bırakmıştır. Sürekli gelişen teknolojiler sayesinde günlük hayatımızda fiziksel aktivitenin yeri her geçen gün azalmaktadır. İnsanlar hareketsiz yaşam ve dengesiz beslenmenin de etkisiyle daha fazla sağlık sorunuyla karşı karşıya kalmaktadır (Amman, 2000: 102). Düzenli spor yapan insanlar hareket sistemi ile ilgili hastalıklara daha az yakalanır, hareketsizlik sonucu ortaya çıkan solunum, sindirim, akciğer sorunları, kemik erimesi ve romatizmal hastalıklar daha az görülür (Talimciler, 2007: 410). Ayrıca spor tansiyon, şeker, kolesterol, obezite, kalp hastalıkları, kanser gibi çağın hastalıklarından insanı korumasıyla beraber, stresi önler, zihin açıklığı sağlar ve ruhsal dengeyi korur (Demir ve Filiz: 2004: 113). Bir diğer önemli nokta ise, spora katılım ile sigara alkol ve uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişkidir. Spor birçok ülkede çocukların ve gençlerin kötü alışkanlıklardan uzak durmasında ve uyuşturucu, alkol ve madde bağımlılarının tedavisinde kullanılmaktadır (Ateş, 2018; Tunçbilek, 2018). Bundan dolayı spor günümüz dünyasında sağlığı korumanın olmazsa olmazı bir pratiğe dönüşmüştür. Bilgisayar, akıllı telefon ve tablet gibi gençlerin zamanlarının büyük bir kısmını alan bu teknolojik araçlar onları

daha fazla hareketsiz bir yaşama hapsedmektedir. Kalp krizi vakalarının yaygınlaşması, madde bağımlılığının, uyuşturucu, alkol ve sigara kullanımının özellikle gençler arasında artması sporun gençler için ne kadar önemli bir faaliyet olduğunu da göstermektedir. Spor sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda zihinsel ve ruhsal sağlık için de önemlidir.

Sosyalleşme bireyin içinde bulunduğu toplumun kültürünü, değerlerini, normlarını, rol ve sorumluluklarını, bilgi ve birikimi öğrendiği bir süreçtir (Marshall, 2005: 760; Bozkurt, 2018: 152). Spor yoluyla sosyalleşme üzerine literatürde bazı tartışmalar devam etmekle (Bulut, 2021) birlikte, sporun çocukları ve gençleri sosyalleştirme de kullanılan önemli bir araç olduğu yönünde genel bir kabul vardır. Ayrıca, sporun sosyal açıdan sağladığı kendini tanıma, ötekine saygıyı öğrenme, yeni insanlar tanıma, kurallara uyma, hoşgörü, takım ruhunu geliştirme gibi unsurlarından dolayı çocukların ya da gençlerin sosyalleşmesine de katkı sağlar (Çamlıyer & Çamlıyer, 1997: 20; Pehlivan, 2009: 69). Bu bağlamda eğitim ve spor ilişkisi de ayrıca üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Günümüzde sosyalleşme söz konusu olduğunda eğitim ve spor iç içe geçmiş iki kurumdur. Bunun bir sonucu olarak eğitim süreçlerinde spora daha fazla yer verildiği görülmektedir. Sporun özellikle sosyalleşme sürecindeki olumlu etkisi eğitim kurumu açısından da oldukça önemlidir. Bugün batıda bazı spor kurumları bireyin fiziksel uygunluğu ile, konsantre olması ve öğrenmesi arasında pozitif bir ilişki olduğunu iddia etmektedir (Talismiler, 2017: 401-402). Bir diğer ifadeyle spora katılım ile akademik başarı arasında olumlu bir ilişki olduğu ifade edilebilir.

Sosyolojide insan sosyal bir varlık olarak kabul edilir. İnsanlar farklı beklentiler ile de olsa her zaman ilişki kuracak yeni insanlar aramaktadır. Bireyselleşmenin egemen olduğu günümüz modern toplumlarında insanlar -özellikle kentlerde- “kalabalıklar içinde yalnızlaşma” şeklinde ifade edilebilecek önemli bir problemle karşı karşıya kalmaktadırlar. Yapılan araştırmalarda birbirini tanımayan insanların farklı ortamlarda spordan önemli bir tanışma ve kaynaşma aracı olarak istifade ettiği görülmektedir (Amman, 2000: 103). Modern hayatın insanı sıradan, tekdüze ve sürekli benzer işi yapan bir bireydir. Günümüzde birçok unsurun da etkisiyle arkadaşlık ilişkilerinin dahi rekabete dönüştüğü ve sonuçta bireyin kendini tanıyamaz hâle geldiği görülmektedir. Bu noktada artık birey çarkın bir dişlisine ya da makinanın bir uzantısına dönüşmüştür. Sonuç olarak modern birey Marx’ın (Slattery, 2010: 123-133) yabancılaşma dediği durum ile karşı karşıya kalmaktadır. Günümüzde insanlar bu yabancılaşmadan kurtulmak için çeşitli pratiklere yönelirler. Spor, insanı modern hayatın monotonluklarından kurtararak ve insanlara yeni ilişkiler kurma fırsatı vererek, onların kendine yabancılaşmasını önler (Ramazanoğlu, Altungül, Özer, 2004: 176). Bir diğer ifadeyle spor yeni insanlar tanıma ve yeni ilişkiler geliştirme fırsatı vermektedir. Üniversitelerin çok farklı dil, din, kültür, sosyal çevreden gelen gençleri bünyesinde ihtiva eden bir yapı olduğu göz önüne alındığında sporun önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Spor birincil ilişkileri yeniden kurma fırsatı vererek yukarıda ifade edilen kalabalıklar içinde yalnızlaşmadan ve yabancılaşmadan kurtulmak için önemli bir telafi mekanizmasına dönüşmüştür.

Günümüzün en önemli konularının başında zamanın nasıl tüketildiği gelmektedir. Bir diğer ifadeyle ne ile meşgul olduğumuzdur. İnsanlar arasındaki farkı yaratan da zamanı nasıl kullanıldığıdır. Gençler ders dışında değerlendirebilecekleri oldukça fazla serbest zamana sahiptirler. Günümüzde serbest zaman büyük bir endüstriye dönüşmüştür. Serbest zaman endüstrisinin en önemli faaliyetlerinden başında ise tartışmasız spor gelmektedir. Sağlıklı bir gençliğin, dolayısıyla sağlıklı bir toplumun ortaya çıkmasında sporun önemli bir yeri vardır (Yüksel, 2018: 631). Ancak kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle beraber, spor salt bir pratik olmasından ziyade milyarlarca insanı takip ettiği bir gösteriye dönüşmüştür. Bu noktada önemli olan bir taraftan gençlerin zamanlarını akıllı telefon, internet ve sosyal medya mecralarında harcamamaları diğer taraftan ise spora seyirci olarak değil aktif bir şekilde katılmaları önemlidir.

Araştırmanın Metodolojisi

Araştırma Yaklaşımının Doğası

Araştırma konuyla ilgili kitap, makale, dergi vb. yazılı kaynakların incelenmesini ifade eden literatür taraması ve birinci kaynaklardan veri toplamada kullanılan ve en yaygın niceliksel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket tekniği ile yapılmıştır. Ayrıca verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen Sportif Memnuniyet Ölçeği kullanılmıştır.

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları, sportif profilleri ve üniversitenin spor alanları ile sportif etkinliklerine ilişkin algılarını ortaya koymayı ve bu algıların belirli sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemeyi amaçlayan nicel bir araştırmadır. Araştırma, verilerin tek bir zaman diliminde toplanması ve mevcut durumun betimlenmesine odaklanması nedeniyle kesitsel tarama (cross-sectional survey) deseni ile yürütülmüştür (Neuman, 2020).

Bu desen çerçevesinde çalışma, katılımcıların serbest zaman ve sporla ilişkili davranış örüntülerinin betimlenmesi ile spor alanları/etkinliklerine yönelik algılarının gruplar arasında farklılaşıp farklılaşmadığının istatistiksel olarak sınanması üzere iki düzlemde yapılandırılmıştır. Tek kurum bağlamında gerçekleştirilen araştırma, sonuçlarını evrene istatistiksel genelleme iddiasından ziyade, benzer özellikler taşıyan kurumsal bağlamlara yönelik analitik çıkarım üretme yaklaşımıyla tartışmayı hedeflemektedir (Neuman, 2020).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ordu Üniversitesi'nde aktif olarak öğrenim gören 17496 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, tesadüfi örneklem tekniği ile 1000 kişiye uygulanmıştır. Anketlerden 51 tanesi düzgün doldurulmadığı için değerlendirmeye alınmamıştır. Her fakülte ya da yüksekokuldan kaç öğrencinin araştırmaya katılacağı, fakülte/yüksekokul öğrenci sayılarının genel öğrenci sayısına oranlanmasıyla belirlenmiştir (Neuman, 2020). Tabakalı örneklem sadece fakülte/yüksekokul öğrenci sayısını belirlerken kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Araştırmanın Uygulanması

Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır: (1) demografik bilgi formu, (2) serbest zaman ve sportif profil soruları, (3) 7 maddelik 5'li Likert tipinde Sportif Memnuniyet Ölçeği. Araştırmanın uygulama sürecinde, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere ilk olarak cinsiyet, fakülte, sınıf, öğrenim türü, aile geliri ve ailenin yaşadığı şehrin yer aldığı toplamda 6 sorunun olduğu demografik bilgi formu uygulanmıştır. İkinci aşamada serbest zamanlarını nasıl, nerede ve ne sıklıkla değerlendirdiği ve yaptığı sporlar, spor yapma yeri, spor yapma sıklığı, arzuladıkları sporlar ve sportif etkinliklerden nasıl haberdar olduklarına dair soruların yer aldığı serbest zaman ve sportif profil soruları yer almaktadır. Son aşamada ise öğrencilerin sportif alanlar ve etkinlikler ile ilgili memnuniyetlerini belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından geliştirilen Sportif Memnuniyet Ölçeği uygulanmıştır. Özellikle öğrencilerin memnuniyetleri ve yapmayı arzu ettikleri sporlar ile ilgili sorular açık uçlu olarak sorulmuş ve bu sorulara verilen cevaplar araştırmacılar tarafından kategorize edilerek değerlendirilmiştir. Anket 2022 yılının Eylül ayında uygulanmaya başlanmış ve aynı yılın Aralık ayında tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarını nasıl, nerede ve ne sıklıkla değerlendirdikleri ile sportif profillerine yönelik sorulara verilen cevaplar frekans değerleri üzerinden yorumlanmıştır. Ayrıca, çalışma kapsamında katılımcılara uygulanan ve araştırmacı tarafından uzman görüşleri dahilinde geliştirilen ölçme aracına yönelik güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmıştır. Son olarak, öğrencilerin sportif memnuniyet olgularını ölçmek üzere geliştirilmiş ölçeğe vermiş oldukları yanıtlar, cinsiyet, fakülte, sınıf, öğrenim türü, aile geliri ve ailenin yaşadığı şehir değişkenleri bazında farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü Anova kullanılarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi

Bu çalışma, kurumların sunmuş olduğu sportif faaliyetler kapsamında kişilerin memnuniyet düzeyini belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmeyi amaçlayan metodolojik bir araştırmadır. Çalışma, madde havuzunun oluşturulması, pilot uygulama ve söz konusu geliştirilen ölçme aracına yönelik güvenilirlik ve geçerlik analizlerin yapılması aşamalarını kapsamaktadır.

Ölçek geliştirme süreci aşağıdaki aşamalarla gerçekleştirilmiştir:

Madde Havuzunun Oluşturulması: İlgili alanda uzman araştırmacılar tarafından, literatür taraması ve uzmanların ilgili konu hakkında fikir ve görüşleri temeline dayalı olarak 7 maddelik bir taslak form oluşturulmuştur. Bu maddelerin teorik zemine uygunluğu uzman görüşü temel alınarak sağlanmıştır.

Pilot Uygulama: Hazırlanan 7 maddelik taslak form, 100 katılımcıya yüz yüze uygulanmıştır. Katılımcılardan maddeleri [Örn: 5'li Likert] tipi derecelendirme ölçeği üzerinden yanıtlamaları istenmiştir.

İlk olarak, pilot uygulama kapsamında 100 katılımcı ile gerçekleştirilen faktör analizleri doğrultusunda, faktör analizi için madde sayısı başına en az 5-10 katılımcı olması gerektiği görüşü (Kline, 2011) dikkate alındığında, 7 maddelik taslak form için ulaşılan örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu değerlendirilmiştir. Aynı zamanda veri setinin faktör analizine uygunluğu, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO = ,890) örneklem yeterliliği testi ile Bartlett Küresellik Testi ($\chi^2_{df=21}=450,28$, $p<0,001$) kullanılarak sınanmış ve elde edilen sonuçlar ışığında ölçme aracının faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir.

Pilot uygulamaya yönelik ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek üzere yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) doğrultusunda ise faktör çıkarma yöntemi olarak Temel Bileşenler Analizi (TBA) ve döndürme yöntemi olarak Varimax kullanılmıştır. Faktör yapısının belirlenmesinde özdeğeri 1'den büyük olan bileşenler dikkate alınmış ve bu durumda ölçeğin toplam değişkenliği %67,52 oranında açıklayan tek faktörlü bir yapıda olduğu gözlenmiştir. Ölçek soru maddelerinin faktör yükleri ise [0,746, 0,875] aralığında oldukça yüksek bulunmuştur. Ölçeğin pilot uygulaması üzerinden belirlenen tek faktörlü yapıya yönelik güvenilirlik analizleri Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılarak değerlendirilmiş ve $\alpha= 0,919$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin oldukça yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli olduğu belirlenmiştir.

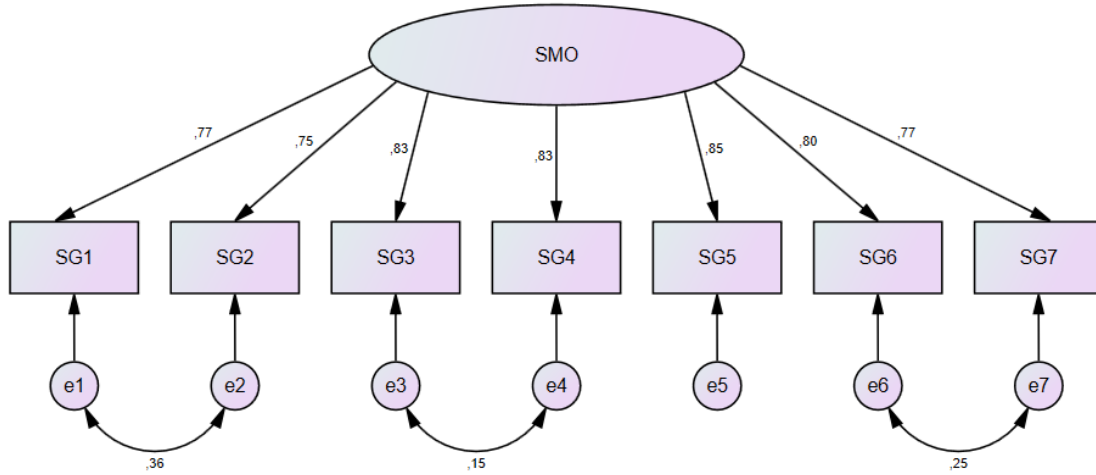
Ana örneklem ($n=949$) kapsamında sürdürülen güvenilirlik ve geçerlik analizleri benzer şekilde sürdürülmüş, ayrıca pilot uygulamanın ortaya koyduğu faktöriyel yapıyı doğrulamak üzere de doğrulayıcı faktör analizine başvurulmuştur. Bu kapsamda ilk olarak yeni bir açıklayıcı faktör analizi yapılmak üzere ölçeğin faktör analizine uygunluğu benzer biçimde Kaiser Meyer Olkin (KMO) örneklem yeterliği ve Bartlett Küresellik testi ile sınanmıştır. İlgili değerler Tablo 1'de sunulmuştur. Buna göre ölçeğin faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		,922
	Approx. Chi-Square	4520,027
Bartlett's Test of Sphericity	df	21
	Sig.	,000

Faktör çıkarma yöntemi temel bileşenler (Principal Components) ve döndürme yöntemi Varimax alınarak uygulanan faktör analizi sonucunda öz değeri 1'den büyük ve toplam varyansın %70,53 ünü açıklayan tek faktörlü bir yapı ortaya konmuştur. Ölçeğin her bir soru maddesinin faktör yükleri ile açıklanan toplam varyans Tablo 2'de sunulmuştur.

Gerek pilot uygulama gerekse ana örneklem kapsamında yapılan açıklayıcı faktör analizleri doğrultusunda ölçeğin tek faktörlü yapıda olduğu gözlenmiştir. Bu durumda son olarak ölçeğin tek faktörlü yapıyı destekleyip desteklemediğini belirlemek üzere Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA analizine karşılık gelen model uyum ölçütleri incelendiğinde, elde edilen değerler ($\chi^2/sd = 4.589$; CFI=0.992; SRMR=0.018; RMSEA=0.062) ölçeğin tek faktörlü yapısına karşılık gelen söz konusu modelin kabul edilebilir uyum düzeyinde olduğunu göstermiştir. Ayrıca DFA modeli yol diyagramı Şekil 1 'de sunulmuştur.

Şekil 1. Sportif Memnuniyet Ölçeği DFA Modeline Ait Yol Diyagramı

Ölçeğin ortaya konan tek faktörlü yapısı için son olarak güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Bu doğrultuda, ölçeğin iç tutarlılığını test etmek üzere sosyal bilimler de sıkça başvurulan Cronbach Alfa güven katsayısı ve son yıllarda daha güvenilir kabul edilen birleşik güvenilirlik analizi ile sınanmıştır. Buna göre Cronbach $\alpha=,930$ ve birleşik güvenilirlik $CR=,927$ olarak elde edilmiştir. Aynı zamanda her bir maddenin madde toplam korelasyonları incelenmiş ve bulunun değerlerin (.746- .808) aralığında olduğu gözlenmiştir. Bu değerlerin literatürce kabul edilen .30 eşik değerinden oldukça yüksek bulunduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu değerler ölçeğin yüksek ölçüde güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca ölçekten herhangi bir madde çıkarıldığında alfa güven katsayısında bir iyileşme görülmemiş ve bu nedenle her maddenin güvenilirliğe katkısı olduğu gözlenmiştir. Öte yandan tek faktörlü yapıya yönelik yakınsama geçerliliği açıklanan ortalama varyans değeri üzerinden değerlendirilmiş ve bu değerlerin $AVE=,643$ ile “0,50” eşik değerinden (Hu & Bentler, 1999) yüksek olduğu gözlenmiştir.

Tablo 2. Ölçeğin Güvenirlik ve Geçerlilik Sonuçları

Items	Mean	Std. Deviation	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted	Factor Loadings by PCA	Explained Variance accounted by factor
Cronbach's Alpha $\alpha = ,930$						
Birleşik Güvenirlik $CR = ,927$						
Açıklanan ortalama varyans, $AVE=,643$						
Açık spor alanları yeterlidir	2,4053	1,22745	,765	,920	,831	
Kapalı spor alanları yeterlidir	2,2804	1,15385	,746	,922	,815	
İstedğim branşta spor yapabilirim	2,4637	1,20428	,795	,918	,855	
Spor tesislerini rahatlıkla kullanabilirim	2,6121	1,24283	,798	,917	,857	70,53%
Sportif organizasyonlar yeterlidir	2,4234	1,18835	,808	,916	,865	
Spor malzemelerini (raket, top vb.) üniversiteden temin edebilirim	2,5870	1,24245	,768	,920	,832	
Üniversite spora ve sporcuya önem vermektedir	2,6846	1,24920	,755	,922	,822	

Araştırmanın Bulguları

Araştırma Grubunun Serbest Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları

Serbest Zamanları Değerlendirme Şekli

Tablo 3'teki veriler sosyolojik açıdan değerlendirildiğinde, öğrencilerin gündelik yaşam alışkanlıkları, sportif eğilimleri ve kültürel tüketim kalıpları hakkında önemli ipuçları sunmaktadır. Buna göre gençlerin serbest zaman ihtiyaçlarını dijital araçlarla (müzik, internet) karşıladığı görülmektedir. Bir diğer ifadeyle, serbest zaman “ekran başında” geçirilen pasif bir tüketim alanına dönüşmüştür. Bulgular spor açısından ele alındığında, spora orta düzeyde bir ilginin olduğu ancak süreklilik arz eden bir “spor kültürü” tam olarak oluşmamıştır. Tiyatro, konser ve kütüphane gibi kültürel etkinliklere katılım, öğrenci gündeminde ikincil planda kalmıştır. Bu durum öğrencilerin kültürel sermaye birikiminin sınırlı kaldığına ve kampüs aidiyetinin zayıf olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca sosyalleşme olgusunun daha çok arkadaş ilişkileri ve yarı-tüketim (kafeler ve kantinler) yerleri üzerinden mekansallaşmış olduğu görülmektedir. Bir diğer ifadeyle, öğrencilerin serbest zamanlarını “kendini gerçekleştirme” (spor, sanat, bilim) alanlarından ziyade, “vakit geçirme/eğlenme” (internet, müzik, kafe) odaklı kurguladıkları söylenebilir. Bu bulgular, çalışmanın genel çerçevesiyle uyumlu olarak, üniversite öğrencilerinin sportif profilinin yalnızca bireysel tercihlerle değil; mekânsal olanaklar, üniversite politikaları, ekonomik koşullar ve gençlik kültürünün dönüşümü ile ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 3. Serbest Zamanları Değerlendirme

	Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sıklıkla	Her zaman
Televizyon izlemek	14,8	34,4	33,2	12,7	4,9
Kitap, gazete okumak	6,4	21,9	41,2	24,1	6,5
Sinemaya gitmek	8,1	34,0	45,0	9,9	3,1
Tiyatroya gitmek	29,6	37,7	24,7	5,5	2,6
Konsere gitmek	21,0	37,5	28,1	9,0	4,4
Müzik dinlemek	2,0	4,7	11,8	35,5	46,0
Spor yapmak	6,1	17,4	38,0	22,4	16,1
Arkadaşlarla bir araya gelmek	1,5	6,1	17,4	35,9	39,1
Kütüphaneye gitmek	13,3	29,4	36,2	14,8	6,4
Alışveriş yapmak	4,7	17,1	40,3	23,5	14,5
Bilimsel etkinliklere katılmak	22,9	30,8	30,3	12,0	4,1
Çeşitli kurslara gitmek	25,6	30,6	25,9	12,5	5,5
Kafeye/kantine gitmek	5,4	12,0	28,2	34,7	19,7
İnternette gezinmek	2,9	6,2	12,4	35,4	43,1
Kulüp etkinliklerine katılmak	29,8	26,9	25,9	9,6	7,7

Serbest Zamanları Değerlendirme Yeri

Tablo 4'teki bulgular, üniversite öğrencilerinin serbest zamanlarını, doğal ve kamusal alanlarda (sahil, park), tüketimle iç içe geçmiş yarı kamusal mekânlarda (kafe, AVM) ve ekonomik ve dijital olarak erişilebilir özel alanlarda (ev, yurt) değerlendirdiğini göstermektedir; bu durum gençliğin bir yandan ücretsiz ve görece özgür kamusal mekânlarda sosyalleşme ve rahatlama arayışında olduğunu, diğer yandan boş zamanın giderek tüketim kültürü çerçevesinde anlam kazandığını ortaya koymaktadır. Ev ve yurt oranlarının yüksekliği ekonomik sınırlılıklar, dijitalleşme ve güvenli alan ihtiyacıyla ilişkilendirilebilirken; üniversite, kütüphane ve spor tesisleri

gibi kurumsal ve kültürel mekânların görece daha düşük tercih edilmesi, öğrencilerin bu alanları daha çok zorunluluk ve resmiyetle özdeşleştirdiğini ve serbest zaman ile kurumsal mekân arasında sembolik bir mesafe bulunduğunu düşündürmektedir. Ayrıca sportif ve kültürel mekânların bu kadar düşük tercih edilmesi, üniversite yaşamının öğrencilere “aktif bir yaşam tarzı” sunmakta mekânsal olarak yetersiz kaldığı veya öğrencilerin bu alanları cazip bulmadığı da söylenebilir. Genel olarak tablodaki veriler, üniversitenin kurumsal ve kültürel işlevlerinin serbest zaman pratiklerine sınırlı biçimde yansıdığını, gençliğin boş zamanının kamusal rahatlama alanları ile tüketim ve dijitalleşme ekseninde şekillendiğini, dolayısıyla aktif kültürel ve sportif katılımın ise sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Serbest Zaman Değerlendirme Yeri

	N	%
Sahilde	180	19
Evde	142	15
Kafede	135	14,3
AVM	115	12,1
Yurtta	110	11,6
Üniversitede	75	7,9
Parklarda	64	6,7
Spor tesislerinde	44	4,7
Kütüphanede	40	4,2
Kültür-sanat merkezlerinde	23	2,4
Mesire alanlarında	20	2,1
Diğer	1	0,1

Rekreasyon Alanlarını Kullanma Sıklığı

Tablo 5'teki bulgular, üniversite öğrencilerinin açık ve kapalı rekreasyon alanlarını kullanımının, zamansal belirsizlik, fırsat odaklılık, akademik ve ekonomik baskılar, gündelik hayatın esnek ama parçalı ritmi tarafından şekillendiğini ortaya koymaktadır. Sosyolojik olarak bu, “disipline edilmemiş boş zaman” anlamına gelir. Rekreasyon, öğrencilerin yaşamında düzenli ve kurumsallaşmış bir pratikten ziyade, fırsat buldukça gerçekleştirilen geçici bir rahatlama alanı olarak konumlanmaktadır. Bu, geç modern toplumlarda bireylerin zaman deneyiminin parçalı, belirsiz ve esnek hâle gelmesiyle uyumludur. Ayrıca rekreasyon faaliyetlerinin büyük oranda “fırsat buldukça” yapılması, öğrencilerin akademik hayat ile sosyal yaşam arasında denge kuracak bir “serbest zaman bilincine” henüz tam sahip olmadığını göstermektedir. Bir diğer ifadeyle, Ordu Üniversitesi öğrencileri için spor ve rekreasyon, planlı bir gelişim faaliyetinden ziyade, gündelik hayatın akışında rastlantısal olarak gerçekleşen “vakit geçirme” eylemleridir.

Tablo 5. Açık ve Kapalı Rekreasyon Alanlarını Kullanma Sıklığı

	N	%
Fırsat buldukça	481	52,4
Hafta sonları	144	15,7
3-4 günde bir	122	13,3
Gün aşırı	52	5,7

Her gün	83	9,0
Yaz aylarında	36	3,9
Toplam	918	100,0

Araştırma Grubunun Sportif Özellikleri

Spor Türü

Tablo 6'daki bulgulara göre Ordu Üniversitesi öğrencilerinin spor tercihlerinin yürüyüş ve yüzme gibi bireysel spor dallarında yoğunlaşması ve voleybol, futbol ve basketbol gibi takım sporlarının daha az tercih edilmesi, kolektif ve rekabetçi olmaktan ziyade bireyselleşmiş, sağlık ve boş zaman odaklı, düşük maliyetli ve erişilebilir spor dallarına yönelen, kurumsal spor kültürüyle sınırlı düzeyde temas eden bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Tablonun zirvesinde yer alan yürüyüş, sosyolojik olarak “demokratik bir spor” olarak kabul edilir. Ayrıca bu durum, geç modern toplumlarda yaygınlaşan bireyselleşme süreci ile uyumlu ve üniversite gençliğinin sporla ilişkisinin yalnızca kişisel tercihlerle değil; mekânsal, ekonomik ve kültürel yapılar tarafından şekillendiğini ortaya koyarak, makalenin sosyolojik çerçevesini ampirik olarak desteklemektedir. Bir diğer açıdan yürüyüş, yüzme ve bisiklet gibi düşük maliyetli sporların öne çıkması, üniversitenin bulunduğu kentin (Ordu'nun) doğal çevresi, açık alanları ve iklimsel özellikleri ile ilişkilendirilebilir. Özellikle yüzme branşının ikinci sırada olması, Ordu ilinin coğrafi avantajının öğrenci profiline doğrudan yansıdığını gösteren sosyolojik bir veridir. Bir diğer ifadeyle, öğrenciler için spor, özel bir “spor merkezine” gidip yapılan bir eylemden ziyade, sahilde yürümek, yüzme ve bisiklete binmek gibi gündelik hayatın doğal akışı içinde gerçekleşmektedir. Bir diğer önemli nokta, takım sporlarının yürüyüş kadar baskın olmaması, üniversite gençliği içinde rekabetçi ve erkek egemen spor kültürünün etkisinin zayıflamaya başladığını, buna karşılık daha kapsayıcı ve cinsiyetler arası geçişkenliği olan sporların yaygınlaştığını düşündürmektedir. Pilates ve fitness gibi branşların tabloda yer alması, beden estetik, sağlık ve formda kalma ekseninde yeniden anlamlandırıldığını göstermektedir. Tenis, binicilik veya golf gibi daha yüksek maliyetli veya spesifik tesis gerektiren branşların tablonun en altında yer alması, sportif tercihlerde “sosyo-ekonomik statünün” belirleyici rolünü gösterir. Üniversite kampüsü içindeki sportif alanların düşük kullanım oranları, öğrencilerin kampüsü sadece ders odaklı bir “zorunluluk alanı” olarak gördüklerini, yaşam merkezi olarak tam benimsemediklerini düşündürmektedir.

Tablo 6. Yapılan Sporlar

Branşlar	N	%
Yürüyüş	221	23,3
Yüzme	100	10,5
Voleybol	97	10,3
Futbol	92	9,7
Bisiklet	91	9,6
Fitness	64	6,7
Basketbol	43	4,5
Masa tenisi	42	4,4
Satranç	38	4,0
Pilates	35	3,6
Atletizm	21	2,2
Tenis	19	2,0
Badminton	13	1,3
Trekking	12	1,2

Uzakdoğu Sporları	10	1,1
Dağcılık	10	1,0
Step-aerobik	9	1,0
Diğer*	34	3,6

*Güreş, kayak, jimnastik, binicilik, boks, atıcılık, okçuluk, golf, e-spor, dans, bilardo ve halk oyunları branşlarındaki yüzdelik değerler 0 ile 0,9 arasında yer aldığı için tabloda yer verilmemiştir.

Spor Yapma Yeri

Tablo 7'deki bulgular Ordu Üniversitesi öğrencilerinin spor yapma mekânlarını seçerken kamusal ve erişilebilir alanlara yöneldiğini, kurumsal ve ücretli spor alanlarına sınırlı ölçüde katıldığını, sporu gündelik yaşamın doğal bir parçası ve bireysel yaşam pratikleriyle bütünleştirdiğini göstermektedir. Spor, bu bağlamda kolektif bir deneyim olmaktan ziyade kişisel disiplin ve özdenetim pratiğine dönüşmektedir. Sosyolojik olarak bu, spor faaliyetlerinin kurumsal ve kolektif yapılardan uzaklaşarak bireyselleşmesi ve gündelik yaşam alanına taşınması şeklinde yorumlanabilir; ekonomik kısıtlar veya dijitalleşme gençleri güvenli ve maliyetsiz olan özel alana çekmektedir. Bu bulgular, makalenin genelinde çizilen üniversite öğrencisi profilinin; kurumsal spor kültüründen görece uzak, bireyselleşmiş ve gündelik yaşamla uyumlu bir sportif anlayışa sahip olduğunu sosyolojik açıdan teyit etmektedir. Özellikle üniversite spor tesislerinin düşük kullanım oranı, fiziksel altyapının yalnızca var olmasının yeterli olmadığını; erişilebilirlik, çeşitlilik ve işlevsellik gibi unsurların da öğrencilerin katılımını belirlediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla mevcut bulgular sportif alanların öğrencilerin beklenti ve ihtiyaçlarıyla örtüşmediğini ve makalenin temel hipotezlerinden spor alanlarının yetersizliği tartışmasını destekler niteliktedir. Ayrıca bu düşük oran, kampüsün ders dışı saatlerde öğrenciler için bir “yaşam merkezi” veya “çekim noktası” haline gelemediğini; öğrencilerin kampüsü sadece akademik bir zorunluluk alanı olarak kodladıklarını göstermektedir. Bir diğer ifadeyle Ordu Üniversitesi öğrencileri; spor yapan ancak bunu enformel, bireysel ve düşük maliyetli yollarla (sahil yürüyüşü, ev içi aktivite) gerçekleştiren bir profil çizmektedir.

Tablo 7. Spor Yapılan Yer

	N	%
Yürüyüşe uygun yerlerde	386	40,6
Evde	186	19,6
Halı sahada	113	11,9
Fitness salonunda	95	10,0
Özel bir spor tesisine giderek	93	9,8
Üniversitede	70	7,3
Diğer	7	0,7

Spor Yapma Sıklığı

Tablo 8'de öğrencilerin çoğunluğunun “fırsat buldukça” spor yaptığını belirtmesi, sporun öğrencilerin gündelik yaşamında istikrarlı bir pratik haline gelmediğini; daha çok ders programı, sınav yoğunluğu, mekânsal olanaklar ve zamansal esneklik gibi yapısal koşullara bağlı olarak gerçekleştirildiğini düşündürmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin sporla ilişkisini bireysel iradeden çok yapısal kısıtlar çerçevesinde şekillenen bir pratik olarak ele alan sosyolojik yaklaşımlarla uyumludur. Ayrıca “her gün” spor yapanların oranının çok düşük olması, sporun sağlık, beden disiplini ve yaşam tarzı boyutunun öğrenciler arasında güçlü bir norm haline gelmediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, sporun üniversite gençliği için çoğu zaman rekreatif ve geçici bir faaliyet olarak algılandığını düşündürmektedir. “Yaz aylarında” spor yaptığını belirten öğrencilerin oranının görece yüksek

olması ise sosyolojik olarak sporun bireysel tercihten çok mekân, iklim ve zaman rejimleri tarafından belirlenen bir pratik olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin sportif profilinin düzensiz, fırsata bağlı ve süreklilikten uzak olması, üniversitenin spor alanları ve faaliyetleri açısından sunduğu imkânların öğrencilerin gündelik yaşamına tam olarak entegre edilemediğini; sporun eğitim, kültür ve yaşam tarzı boyutunda yeterince içselleştirilemediğini düşündürmektedir. Bir diğer ifadeyle Üniversite gençliği için spor ve sosyal aktivite, hayatın merkezine konulan rutin bir eylem değil; akademik ve gündelik sorumluluklardan arta kalan zamanlarda yapılan bir “boşluk doldurma” eylemidir. Ordu Üniversitesi özelindeki bu veriler; “fırsat buldukça sahilde yürüyen, bireysel ve maliyetsiz aktiviteleri tercih eden, ancak sporu henüz programlı bir disipline dönüştürememiş” bir öğrenci profili çizmektedir. Dolayısıyla çalışma bağlamında bu bulgular, üniversitelerde sporun yalnızca fiziksel bir etkinlik değil, aynı zamanda sosyal katılımı, kolektif aidiyeti ve sağlıklı yaşam kültürünü güçlendiren bir toplumsal pratik olarak yeniden ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 8. Spor Yapma Sıklığı

	N	%
Fırsat buldukça	556	59,7
Hafta sonları	57	6,1
3-4 günde bir	112	12,0
Gün aşırı	49	5,3
Her gün	68	7,3
Yaz aylarında	90	9,7

Arzulanan Sporlar

Tablo 9'daki bulgulara göre yüzme açık ara en çok arzulanan spor dalıdır. Bu durum sosyolojik olarak üç düzlemde okunabilir: Sağlık odaklı modern beden ideali; yüzme, sakatlanma riski düşük, “herkese uygun” ve sağlıklı özdeşleşmiş bir spor olarak algılanmaktadır. Bu da üniversite gençliğinin performans sporundan çok iyi olma hâli (well-being) merkezli bir spor anlayışına yöneldiğini gösterir. Kültürel sermaye göstergesi; yüzme, Türkiye bağlamında hâlâ belirli bir ekonomik ve kültürel erişim gerektiren bir etkinliktir. Bu yönüyle, öğrencilerin arzu ettikleri sporlar üzerinden orta sınıf habitusunun izleri okunabilir. Mekânsal bağlam; Ordu gibi denizle ilişkili bir kentte yüzmenin öne çıkması, coğrafyanın sportif tahayyülünü nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

Tenis, fitness ve pilates gibi sporların öne çıkması, üniversite gençliğinde sporun artık kolektif rekabetten ziyade beden yönetimi, estetik ve bireysel performans üzerinden anlamlandırıldığını düşündürmektedir. Fitness ve pilates, özellikle neoliberal beden rejiminin “fit, kontrol edilebilir ve disiplinli beden” idealini yansıtır. Bu sporlar, sporun bir yaşam tarzı pratiğine dönüştüğünü; serbest zamanın da verimli ve “kendini geliştirmeye” dönük kurgulandığını gösterir. Toplumsal cinsiyet açısından bakıldığında, pilates ve fitness gibi dalların kadın öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilme ihtimali, spor alanındaki cinsiyetli ayrışmanın devam ettiğine işaret eder.

Dağcılık, trekking, buz pateni, kayak ve golf gibi sporlar, niceliksel olarak daha sınırlı olsa da niteliksel olarak önemlidir. Bu tercihler, gençlerin kentleşmiş ve sınav odaklı üniversite yaşamından doğaya yönelme ve kaçış arzusunu yansıtır. Aynı zamanda bu sporlar, yüksek ekipman ve zaman gereksinimi nedeniyle sınıfsal eşitsizlikleri de görünür kılar. Doğa sporlarının varlığı, öğrencilerin sporu yalnızca beden değil, deneyim ve anlam üretme alanı olarak da gördüğünü düşündürür.

Ayrıca öğrencilerin yüzme, tenis, okçuluk ve açık hava sporları gibi farklı branşlara yönelmek istemesi, sportif beklentilerin mevcut altyapının sunduğu olanakların ötesinde olduğunu göstermektedir.

Bir diğer açıdan futbol, basketbol ve voleybol gibi Türkiye’de yaygın ve hegemonik takım sporlarının tabloda düşük oranlarda yer alması dikkat çekicidir. Bu durum, üniversite öğrencilerinin sporu artık rekabet, aidiyet ve kolektif kimlik üzerinden değil; bireysel tatmin ve esneklik üzerinden tanımladığını göstermektedir. Aynı

zamanda üniversite kampüslerinde takım sporları için yeterli ve sürdürülebilir alanların olmaması, bu tercihleri yapısal olarak sınırlandırıyor olabilir.

Bu bulgular, Ordu Üniversitesi öğrencilerinin sportif profilinin, performans ve rekabetten ziyade sağlık, estetik ve bireysel tatmin ekseninde şekillendiğini; sporun kolektif bir kamusal pratikten çok, kişisel bir yaşam tarzı unsuruna dönüştüğünü; mekân, sınıf ve kültürel sermayenin spor tercihlerini belirlemede hâlâ güçlü olduğunu; üniversite spor politikalarının ise bu çeşitlenen talepleri karşılamakta sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 9. Arzulanan Sporlar

	N	%
Yüzme	246	26
Tenis	69	7,3
Okçuluk	61	6,4
Fitness	58	6,1
Dağcılık	46	4,8
Uzakdoğu Sporları	38	4
Kayak	38	4
Trekking	31	3,3
Pilates	25	2,6
Atletizm	24	2,5
Bisiklet	24	2,5
Badminton	24	2,5
Ragbi	22	2,3
Voleybol	21	2,2
Atıcılık	19	2
Boks	19	2
Buz pateni	18	1,9
Golf	16	1,7
Jimnastik	13	1,4
Basketbol	12	1,2
Diğer*	125	13,2

* Satranç, bowling, futbol, rafting, paraşüt, yürüyüş, binicilik, e-por, buz hokeyi, eskrim, step-aerobik, squash, kick boks, güreş, bilardo, halk oyunları, paintball, spor salonu, motorsiklet, su topu, halk oyunları, kano, bale, bocce, masa tenisi, muay thai, hentbol, oryantring, bilek güreşi, egzersiz ve off-road branşlarında yüzdelik değerler 0 ile 0,9 arasında yer aldığı için tabloda yer verilmemiştir.

Sportif Etkinliklerden Haberdar Olma

Tablo 10'daki bulgular, Ordu Üniversitesi öğrencilerinin sportif etkinliklerle kurduğu ilişkinin; güçlü akran ilişkileri, topluluk aidiyeti ve gündelik sosyal ağlar üzerinden şekillendiğini; kampüs içi fiziksel aidiyet ve mekânsal farkındalığın yüksek olduğunu; kurumsal ve hiyerarşik iletişim kanallarının (hocalar, SMS) görece zayıf kaldığını; dijitalleşmenin önemli olmakla birlikte tek başına belirleyici olmadığını; üniversite spor politikalarının iletişim

ayağında katılımcı, etkileşimli ve öğrenciyi merkeze alan bir dönüşüme ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Kısacası bulgular, sporun üniversite yaşamında kurumsal olarak sunulan bir hizmetten çok, sosyal ilişkiler içinde dolaşıma giren bir pratik olduğunu ortaya koymaktadır. Bir diğer ifadeyle, Ordu Üniversitesi'ndeki spor faaliyetlerinin yayılımı, dikey bir hiyerarşiden (yönetimden öğrenciyeye) ziyade, yatay bir sosyal ağ (öğrenciden öğrenciyeye) üzerinden şekillenmektedir. Spor, sadece bir fiziksel aktivite değil, öğrencilerin birbirleriyle bağ kurmasını sağlayan sosyokültürel bir yapılandırıcı işlevi görmektedir. Bu bulgular üzerinden, üniversite yönetiminin etkinlik katılımını artırmak için “öğrenci elçileri” sistemine veya sosyal medya reklamlarına daha fazla ağırlık vermesi gerektiği söylenebilir.

Tablo 10. Sportif Etkinliklerden Haberdar Olma

	N	%
Arkadaşlar	289	30,4
İlan panoları	186	19,6
Sosyal medya	171	18,1
İnternet	139	14,7
Hocalar	99	10,4
SMS	34	3,5
Haberimiz olmuyor	31	3,2

Memnun Olunan Hususlar

Tablo 11’de en yüksek memnuniyet oranının “hocaların ilgisi” olması, üniversite deneyiminin hâlâ büyük ölçüde akademik etkileşimler üzerinden anlamlandırıldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, spor sosyolojisi açısından da önemlidir; zira öğretim elemanlarının spora ve fiziksel aktiviteye yönelik tutumları, öğrencilerin spora katılım motivasyonlarını dolaylı biçimde etkileyebilmektedir. Akademik destek, öğrencilerin üniversiteye aidiyet geliştirmesinde temel bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Öğrenci kulüpleri ikinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu, üniversitenin sunduğu kulüp yapılarının -özellikle sportif kulüplerin- öğrenciler açısından bir sosyal sermaye üretim alanı olduğunu düşündürmektedir. Kulüpler, yalnızca sportif etkinliklerin değil, aynı zamanda arkadaşlık ağlarının, dayanışmanın ve kolektif kimliklerin inşa edildiği mekânlar olarak işlev görmektedir. Spor, burada bireysel bir pratikten ziyade toplumsal bir deneyim haline gelmektedir.

Çalışmanın odak noktası spor olmasına rağmen, “sportif organizasyonlar”ın memnuniyet sıralamasında altlarda yer alması sosyolojik açıdan dikkat çekicidir. Bu durum, Ordu Üniversitesi örneğinde spor organizasyonlarının öğrenciler için merkezî bir üniversite deneyimi haline gelemediğini; organizasyonların görünürlüğü ve sürekliliğinin de yetersiz olduğunu; daha çok akademik ve sosyal ilişkilerin gölgesinde kaldığını düşündürmektedir. Spor, kurumsal düzeyde desteklenmekle birlikte, spor faaliyetlerinin düzenli bir kampüs kültürü oluşturamaması, öğrencilerin sporu günlük yaşamlarının parçası haline getirememesine yol açmakta ve spor öğrencilerin gündelik üniversite yaşamında ikincil bir pratik olarak konumlanmaktadır. Bu bulgular ikinci hipotezi de doğrulamaktadır. Hem serbest zamanda hem de sporda üniversite tesislerinin kullanımının çok düşük olması, kampüsün dersler bittikten sonra bir “yaşam alanı” işlevi görmediğini kanıtlar.

Sonuç olarak tablo, Ordu Üniversitesi öğrencilerinin memnuniyet algısında insanî ve ilişkisel boyutların, fiziksel ve sportif altyapının önüne geçtiğini ortaya koymaktadır. Bir diğer ifadeyle, Ordu Üniversitesi öğrencileri, “akademik kadrodan memnun ancak kampüsün sosyal/sportif imkanlarından kopuk” bir profil çizmektedir. Çalışmanın genel eksenleriyle uyumlu biçimde, üniversitede spor alanları ve aktiviteleri mevcut olmakla birlikte, öğrenciler açısından henüz güçlü bir kurumsal ve kültürel çekim merkezi haline gelmemiştir. Sportif kimlikleri; kentün sunduğu doğal ve ücretsiz imkanlarla (sahil, yürüyüş) sınırlı kalmıştır. Öğrencilerin profesyonel tesislere (yüzme, tenis, fitness) yönelik güçlü bir arzusu olmasına rağmen, mevcut sportif pratikleri “düşük maliyetli ve

bireysel” bir modelde sıkışmış durumdadır. Bu da sporun, üniversite yaşamında daha görünür ve kapsayıcı bir sosyal pratik haline gelebilmesi için yapısal ve kültürel düzeyde güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 11. Memnun Olunan Şeyler

	N	%
Hocaların ilgisi	295	31,1
Öğrenci kulüpleri	140	14,7
Konum	97	10,2
Arkadaşlar	74	7,8
Kütüphane	71	7,4
Kampüs	35	3,7
Şehir	30	3,2
Yemekhane	27	2,8
Yeşil alan	23	2,4
Sportif aktiviteler	21	2,2
Ulaşım	19	2,0
Materyal	19	2,0
Hocaların birikimi	18	1,9
Temizlik	16	1,7
Sosyal Aktiviteler	16	1,7
Kantin	14	1,5
Fakülte	12	1,3
Çalışanlar	9	0,9
Kalabalık olmayışı	5	0,6
Sigara İçme Alanı	4	0,4
Ses Yarışması	2	0,2
Anket Yapılması	2	0,2

Memnun Olunmayan Hususlar

Tablo 12’deki bulgularda en yüksek memnuniyetsizlik oranının “sosyal ve kültürel etkinlikler” olması, üniversite yaşamının öğrenciler açısından tek boyutlu algılandığını düşündürmektedir. Sosyolojik olarak bu durum, üniversitenin yalnızca akademik bir mekân olarak görüldüğünü; öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, kendilerini ifade edebilecekleri kamusal ve kültürel alanların yetersiz kaldığını göstermektedir. Sporun da bu bağlamda bir kültürel etkinlik olarak yeterince merkezileşemediği söylenebilir.

“Spor alanlarının yetersizliği” ifadesi, çalışmanın ana eksenine doğrudan örtüşmektedir. Bu bulgu, öğrencilerin sportif profiline bireysel motivasyondan ziyade yapısal sınırlılıklar tarafından belirlendiğini göstermektedir. Spor alanlarının nicelik ve nitelik açısından yetersizliği, sporun düzenli ve sürdürülebilir bir pratik haline gelmesini engellemekte; dolayısıyla öğrencilerin sporu gündelik yaşamlarının merkezine alamamalarına yol açmaktadır. Ayrıca kampüsün sosyalleşmeye ve fiziksel aktiviteye elverişli olmaması, öğrencilerin hem spor hem de kültürel etkinliklere katılımını sınırlandırmaktadır. Bu durum, mekânın sosyalleşme üzerindeki belirleyici rolünü vurgulayan mekân sosyolojisi yaklaşımlarıyla uyumludur.

“Kantin”, “yemek”, “temizlik”, “ulaşım” gibi başlıklar, üniversite yaşamının gündelik pratikler düzeyinde de sorunlu algılandığını göstermektedir. Bu tür sorunlar, öğrencilerin enerji ve zaman kaynaklarını tüketerek spora

ve sosyal etkinliklere katılımı dolaylı biçimde azaltmaktadır. Dolayısıyla sportif katılım yalnızca spor alanlarıyla değil, genel yaşam kalitesiyle de yakından ilişkilidir.

Bulgular Ordu Üniversitesi öğrencilerinin üniversite deneyimini sosyal, kültürel ve sportif açıdan yetersiz bulduklarını açık biçimde ortaya koymaktadır. Spor alanlarının yetersizliği ve sosyo-kültürel etkinliklerin eksikliği birlikte değerlendirildiğinde, sporun üniversite yaşamında bütünleştirici bir sosyal pratik haline gelemediği görülmektedir. Bir taraftan spor faaliyetlerine yönelik memnuniyetin çok düşük olması, diğer taraftan spor alanlarının yetersizliğinin üst sıralarda yer alması, üniversitenin sportif hizmet kapasitesinin öğrenci talep ve ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığını ortaya koyarak çalışmanın üçüncü hipotezini de güçlü biçimde desteklemektedir.

Bu bağlamda bulgular, çalışmanın temel tezlerini destekler niteliktedir. Üniversite öğrencilerinin sportif profili, bireysel tercihlerden çok, kurumsal imkânlar, mekânsal düzenlemeler ve sosyal-kültürel altyapı tarafından şekillenmektedir. Sporun üniversite yaşamında daha görünür ve işlevsel hale gelmesi, yalnızca tesis yatırımlarıyla değil; sosyal ve kültürel etkinliklerle bütünleşik bir üniversite politikasıyla mümkün görünmektedir.

Tablo 12. Memnun Olunmayan Şeyler

	N	%
Sosyal ve kültürel etkinlikler	150	19,3
Kantin	84	10,8
Spor alanlarının yetersizliği	67	8,6
Sosyal alan yok	59	7,6
Konser olmaması	56	7,2
Konum	35	4,5
Her şey	32	4,1
Yemek	32	4,1
Kampüs	24	3,1
İlgisizlik	23	3,0
Çöp kovası	19	2,4
Eğitim seviyesi	19	2,4
Temizlik	18	2,3
Derslik	16	2,1
Kütüphane	13	1,7
Not sistemi	12	1,5
Bank ve masa	11	1,4
Festival	10	1,3
Ulaşım	10	1,3
Güvenlik	9	1,2
Eğitim	9	1,2
Öğrenci otoparkı	8	1,0

Öğrencilerin Spor Alanları ve Aktiviteleri ile İlgili Memnuniyetleri

Bu bölümde çalışmaya katılan katılımcıların araştırmacı tarafından geliştirilen Sportif Memnuniyet Ölçeği'ne vermiş oldukları yanıtların bazı demografik değişkenler açısından değişip değişmediği incelenmiştir. Bu inceleme ile ilgili tablolar aşağıda verilmiştir. İkili gruplar için bağımsız örneklem t-testi istatistiğine, ikiden fazla gruplar

içinse tek yönlü ANOVA modeline başvurulmuştur. ANOVA modeli altında istatistiksel olarak anlamlı bulunan ortalamalar için çoklu karşılaştırmalar ise Tukey test istatistiği ile incelenmiştir.

Öğrencilerin spor alanları ve aktiviteleri ile ilgili memnuniyetleri ile cinsiyet, öğrenim türü, aile geliri, arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Diğer taraftan öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile fakülte, sınıf ve ailenin yaşadığı şehir arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Ayrıca, öğrencilerin ölçeğe vermiş oldukları ortalama puan 2,492'dir.

Cinsiyet

Öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Tablo 13'teki ortalamalar incelendiğinde kadınların ortalama puanının az altında erkeklerin ise ortalama puanının az üstünde kaldıkları görülmüştür. Sosyolojik açıdan bu sonuç oldukça anlamlıdır. Türkiye bağlamında spor genellikle erkek egemen bir alan olarak düşünülmesine rağmen, Ordu Üniversitesi örneğinde kadın ve erkek öğrencilerin sportif memnuniyetlerinin benzer düzeylerde olması, sorunun cinsiyet temelli olmaktan çok yapısal ve kurumsal nitelikte olduğunu düşündürmektedir. Başka bir ifadeyle, spor alanları ve aktiviteleri kadınlar için "erişilemez", erkekler için ise "tatmin edici" değildir; aksine her iki grup da benzer sınırlılıklar içinde spor deneyimi yaşamaktadır. Ayrıca kadın öğrencilerin sportif memnuniyet ortalamasının erkeklere oldukça yakın olması, iki şekilde yorumlanabilir. Olumlu açıdan bakıldığında üniversite ortamında spor alanlarının kullanımında belirgin bir cinsiyet ayrımcılığı algısı bulunmamaktadır. Eleştirel açıdan bakıldığında sporun üniversite yaşamındaki genel zayıflığı, cinsiyet farklarının görünür olmasını engelleyecek kadar düşük bir beklenti düzeyi yaratmıştır. Bu ikinci yorum, spor alanındaki görünür eşitliğin, toplumsal ve kurumsal sınırlılıkların tüm gruplar tarafından benzer biçimde deneyimlenmesinden kaynaklanabileceğine işaret eden eleştirel bir sosyolojik tartışmayı gündeme getirmektedir. Spor, üniversite kültürünün merkezinde yer almadığı sürece, kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı memnuniyet farkları ortaya çıkmamaktadır. Dolayısıyla sporun üniversite yaşamında toplumsal bütünleşme, aidiyet ve sağlıklı yaşam üretme işlevini yerine getirebilmesi için, cinsiyetten bağımsız olarak daha kapsayıcı, erişilebilir ve görünür bir kurumsal politika geliştirilmesi gerekmektedir.

Tablo 13. Cinsiyet ve Sportif Memnuniyet İlişkisi

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sp.	Hata Ort.	t-val	p-
Sportif Memnuniyet	Kadın	545	2,466	1,007	0,043	-0,953	0,341085
	Erkek	404	2,529	1,035	0,051		

Fakülte/Yerleşke

Tablo 14'e göre yerleşkeler arasında sportif memnuniyet ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç, öğrencilerin sportif deneyimlerinin kampüsler arasında eşit dağılmadığını; spor olanaklarının merkez ve diğer yerleşkeler arasında farklılaştığını göstermektedir.

Sosyolojik olarak bu bulgular, üniversite yerleşkelerini yalnızca eğitim verilen alanlar değil, aynı zamanda eşitsiz imkânların üretildiği sosyal mekânlar olarak okumamıza imkân tanır. Merkez yerleşke ya da bazı MYO'larda spor alanlarına erişim daha yüksekken, diğer yerleşkelerde bu olanakların sınırlı kalması, öğrencilerin sportif memnuniyetini doğrudan etkilemektedir. Bu durum, üniversite içinde merkez-çevre ayrımının sportif imkânlar üzerinden yeniden üretildiğini göstermektedir. Spor, bu bağlamda eşitsizliğin azaltıldığı değil; aksine mekânsal olarak yeniden üretildiği bir alan haline gelmektedir.

Bu bulgular Ordu Üniversitesi örneğinde sportif memnuniyetin en güçlü belirleyicilerinden birinin yerleşke değişkeni olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Aynı üniversiteye bağlı olmalarına rağmen, öğrencilerin spor deneyimleri buldukları kampüse göre ciddi biçimde farklılaşmaktadır. Bu durum, sporun üniversite yaşamında "eşitleyici" bir rol üstlenemediğini; aksine kurumsal planlamadaki farklılıklar nedeniyle ayrıştırmacı bir etki üretebildiğini ortaya koymaktadır.

Yerleşkeler arası sportif memnuniyet farkları, öğrencilerin üniversiteye yönelik aidiyet duygularını da etkileme potansiyeline sahiptir. Spor alanları ve aktiviteler, öğrencilerin kampüsle kurdukları duygusal bağın önemli bileşenlerinden biridir. Bu bağlamda spor olanaklarının sınırlı olduğu yerleşkelerde öğrenciler, üniversiteyi yalnızca ders odaklı bir mekân olarak deneyimleyebilirler.

Cinsiyet gibi bireysel değişkenlerde anlamlı farklar görülmezken, mekânsal değişkenlerde güçlü farkların ortaya çıkması, sorunun özünde kurumsal planlama ve altyapı eşitsizliği bulunduğunu göstermektedir. Sonuç olarak bu bulgular, çalışmanın ana tezlerini güçlendirmektedir. Üniversite öğrencilerinin sportif profilleri, bireysel eğilimlerden çok, üniversitenin spor alanlarını nasıl konumlandığı, hangi yerleşkelere ne ölçüde yatırım yaptığı ve sporun kampüs yaşamına ne kadar entegre edildiği tarafından şekillenmektedir.

Tablo 14. Yerleşke ve Sportif Memnuniyet İlişkisi

Yerleşke	N	Ort.	Std. Sp.	Std. Hata	F	p-
Cumhuriyet Yerleşkesi ^b	466	2,47	0,973	0,045		
Fatsa Yerleşkesi ^{bc}	63	2,801	0,879	0,111		
Ünye Yerleşkesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi) ^a	132	1,921	1,016	0,088		
Sportif Memnuniyet					20,161	0,000
Teknik Bilimler MYO ^c	82	3,038	0,916	0,101		
Sosyal Bilimler MYO ^c	94	2,793	0,958	0,099		
Diğer MYOlar ^a	64	1,994	0,886	0,111		
Ünye MYO ^c	48	3,027	0,986	0,142		

Sütun içindeki aynı harfli gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur $p=0.05$ (Tukey Test)

Sınıf Düzeyi

Ordu Üniversitesi öğrencilerinin sportif memnuniyeti sınıf düzeyine bağlı olarak anlamlı biçimde azalmaktadır ($P<0,05$). Tablo 15'teki bulgular sosyolojik açıdan incelendiğinde, 1. sınıf öğrencilerinin sportif memnuniyetinin daha yüksek olması, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin sahip olduğu beklenti, motivasyon ve keşif duygusu ile ilişkilendirilebilir. İlk yıllarda spor alanları ve aktiviteleri, üniversiteye uyum sürecinde bir sosyalleşme ve aidiyet aracı olarak işlev görmektedir. Bu dönemde spor, öğrencilerin üniversiteyi “yaşanan bir mekân” olarak algılamalarına katkı sunmaktadır.

Sınıf düzeyi yükseldikçe sportif memnuniyetin düşmesi, öğrencilerin üniversite yaşamını giderek daha fazla akademik zorunluluklar, mezuniyet kaygısı ve gelecek belirsizliği üzerinden deneyimlediklerini göstermektedir. Özellikle 3. ve 4. sınıflarda, spor ve fiziksel aktivite daha çok ertelenen ya da vazgeçilen bir pratik haline gelmektedir. Bu durum, sporun bireysel tercihlerden ziyade öğrencilerin zaman, enerji ve mekânsal imkânları ile doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, üniversite içi eşitsizliklerin yalnızca mekânsal (yerleşke farkları) ya da toplumsal (cinsiyet) değil, aynı zamanda zamansal bir boyutu olduğunu göstermektedir. Aynı öğrenci, üniversiteye ilk geldiğinde spordan daha fazla memnunken, zamanla aynı imkânları daha yetersiz ve işlevsiz olarak değerlendirmeye başlamaktadır. Bu durum, beklenti-gerçeklik arasındaki farkın yıllar içinde daha görünür hale geldiğini düşündürmektedir.

Bulgular sporun sürdürülebilir bir üniversite kültürü haline gelemediğini göstermektedir. Bir diğer ifadeyle, sporun üniversite yaşamında kalıcı bir pratik olmaktan ziyade, ilk yıllara özgü geçici bir deneyim olarak kaldığını göstermektedir. Dolayısıyla öğrencilerin sportif profili, yalnızca bireysel ilgiye değil; üniversitenin sporu uzun vadeli, sürdürülebilir ve akademik yaşamla uyumlu bir etkinlik olarak nasıl yapılandırdığına bağlıdır. Sporun üniversite yaşamında bütünleştirici bir rol üstlenebilmesi için, özellikle üst sınıf öğrencilerinin zaman ve ihtiyaçlarına uygun politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

Tablo 15. Sınıf Düzeyi ve Sportif Memnuniyet İlişkisi

	Sınıf	N	Ort.	Std. Sp.	Std. Hata	F	p-
Sportif Memnuniyet	1. sınıf ^a	252	2,719	1,021	0,064	14,137	0,000
	2. sınıf ^{ab}	361	2,539	0,989	0,052		
	3. sınıf ^{ab}	181	2,401	1,028	0,076		
	4. sınıf ^b	121	2,022	0,906	0,082		

Öğrenim Türü

Tablo16'daki bulgular sportif memnuniyetin öğrenim türüne bağlı olarak anlamlı biçimde farklılaşmadığını ortaya koymaktadır ($P>0,05$). Sosyolojik açıdan ikinci öğretim öğrencilerinin sportif memnuniyetinin daha düşük olmasına rağmen bu farkın anlamlı olmaması, spor olanaklarının her iki grup için de benzer sınırlılıklar taşıdığını düşündürmektedir. İkinci öğretim öğrencileri genellikle akşam saatlerinde ders görmekte; bu da spor alanlarının kullanım saatleri, güvenlik ve ulaşım gibi faktörlerle çakışabilmektedir. Ancak tabloda görüldüğü üzere bu yapısal dezavantajlar, memnuniyet düzeylerinde belirgin bir ayrışma yaratacak ölçüde kurumsal olarak düzenlenmemiştir.

Bu bulgular, makalenin genel çerçevesiyle birlikte değerlendirildiğinde, sporun üniversite yaşamında zamana duyarlı bir politika ile ele alınmadığını göstermektedir. Spor alanları ve aktiviteleri, örgün ya da ikinci öğretim öğrencilerinin farklı günlük ritimlerine göre çeşitlendirilmediği için, her iki grup da sporu benzer biçimde yetersiz ve sınırlı deneyimlemektedir.

Cinsiyet değişkeninde olduğu gibi, öğrenim türüne göre de anlamlı bir farkın ortaya çıkmaması, üniversitede spor alanlarının ve aktivitelerinin eşit derecede erişilebilir olmasından çok, eşit derecede yetersiz olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Bu durum, sportif memnuniyetin bireysel programlardan değil, üniversitenin sporu kurumsal olarak nasıl konumlandığından etkilendiğini göstermektedir.

Bu sonuçlar, öğrencilerin sportif profillerinin öğrenim biçimlerinden ziyade, spor alanlarının niteliği, erişilebilirliği ve üniversite yaşamına entegrasyonu tarafından belirlendiğini göstermektedir. Dolayısıyla sporun üniversite içinde kapsayıcı ve sürdürülebilir bir sosyal pratik haline gelebilmesi için, yalnızca belirli öğrenci gruplarına değil; farklı zaman düzenlerine sahip tüm öğrencilere hitap eden bütüncül bir spor politikası geliştirilmesi gerekmektedir.

Tablo 16. Öğrenim Türü ve Sportif Memnuniyet İlişkisi

	Öğrenim Türü	N	Ort.	Std.Sp.	Hata Ort.	t-val	p-
Sportif Memnuniyet	Örgün	789	2,516	1,005	0,036	1,448768	0,148
	II. öğretim	154	2,386	1,088	0,088		

Gelir Düzeyi

Öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile ailelerinin gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Tablo 17'deki bulgular sosyolojik açıdan değerlendirildiğinde, spor alanları ve aktivitelerinin öğrenciler tarafından deneyimlenmesinde bireysel ekonomik sermayeden çok kurumsal imkânların belirleyici olduğunu düşündürmektedir. Gelir düzeyi yükselse dahi, üniversite içinde sunulan spor olanakları sınırlıysa, öğrencilerin sportif memnuniyetleri de benzer düzeylerde kalmaktadır. Başka bir ifadeyle, öğrenciler özel spor salonları ya da ücretli aktiviteler yerine büyük ölçüde üniversitenin sunduğu imkânlarla bağımlı oldukları için, gelir farklılıkları sportif memnuniyete doğrudan yansımamaktadır.

Bu sonuçlar diğer bulgularla (cinsiyet, öğrenim türü, gelir) birlikte değerlendirildiğinde, sportif memnuniyetin bireysel sosyo-demografik değişkenlere göre büyük ölçüde homojen kaldığı; buna karşın yerleşke ve sınıf düzeyi

gibi yapısal ve zamansal değişkenlerde anlamlı farklılıkların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum, spor deneyiminin kişisel kaynaklardan çok kurumsal düzenlemelerle belirlendiğini teyit etmektedir.

Bulgular, üniversite spor alanlarının ve aktivitelerinin, sosyo-ekonomik eşitsizlikleri azaltan bir kamusal imkân olmaktan ziyade, her gelir grubuna benzer ölçüde sınırlı olanaklar sunan bir yapı sergilediğini göstermektedir. Dolayısıyla öğrencilerin sportif profilleri, ekonomik sermayeden çok, üniversitenin sporu nasıl planladığı, hangi öncelikleri belirlediği ve sporun kampüs yaşamına ne ölçüde entegre edildiği tarafından şekillenmektedir. Bu da sporun üniversite içinde daha kapsayıcı ve tatmin edici bir pratik haline gelebilmesi için yapısal ve kurumsal dönüşümlere ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 17. Gelir ve Sportif Memnuniyet İlişkisi

	Gelir	N	Ort.	Std. Sp.	Std. Hata	F	p-
Sportif Memnuniyet	2000 TL'den az	220	2,426	1,017	0,069	0,374	0,827
	2001-2500 TL arası	246	2,513	1,079	0,069		
	2501-3500 TL arası	211	2,509	0,988	0,068		
	3501-5000 TL arası	152	2,482	1,023	0,083		
	5001 TL ve üstü	109	2,554	0,940	0,090		

Ailenin Yaşadığı Şehir

Öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile ailelerinin yaşadıkları şehir arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Tablo 18'deki bulgular, sportif memnuniyetin yalnızca üniversitenin sunduğu fiziksel imkânlarla değil, öğrencilerin önceki sosyalleşme ortamları, alışkanlıkları ve kültürel sermayeleriyle birlikte şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Sosyolojik açıdan büyükşehirlerde yetişmiş öğrenciler, spor alanlarına erişim, sportif etkinlik çeşitliliği ve sporun gündelik yaşamın bir parçası olması bakımından daha yoğun bir spor kültürü içinde sosyalleşmişlerdir. Bu öğrenciler için spor, yalnızca fiziksel aktivite değil; aynı zamanda sosyal ilişkiler kurma, boş zamanı değerlendirme ve kimlik inşa etme aracıdır. Bu nedenle büyükşehir kökenli öğrenciler, Ordu Üniversitesi'nin sınırlı spor imkânlarını bile daha etkin kullanabilmekte ya da mevcut koşullara daha kolay uyum sağlayabilmektedir. Bu durum, onların sportif memnuniyet düzeylerinin görece daha yüksek olmasını açıklayabilir.

Ailesi büyükşehir dışında yaşayan öğrenciler için üniversite, yalnızca akademik değil, aynı zamanda kültürel bir geçiş alanıdır. Spor altyapısının yetersizliği ve sosyal etkinliklerin sınırlılığı, bu öğrencilerin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırabilmektedir. Bu da sportif memnuniyetin daha düşük düzeylerde seyretmesine yol açmaktadır. Burada dikkat çekici olan nokta, bu farkın gelir, cinsiyet ya da öğrenim türü gibi değişkenlerde görülmezken, yaşanılan şehir değişkeninde ortaya çıkmasıdır. Bu durum, sporun ekonomik değil, daha çok kültürel sermaye ile ilişkili bir alan olduğunu düşündürmektedir.

Bulgular, çalışmanın genel tezlerini derinleştirmektedir. Üniversite öğrencilerinin sportif profilleri, bireysel ya da ekonomik faktörlerden çok, mekânsal, kültürel ve kurumsal bağlamların kesişimi içinde oluşmaktadır. Sporun üniversite yaşamında gerçekten kapsayıcı ve bütünleştirici bir rol üstlenebilmesi için, öğrencilerin farklı sosyalleşme geçmişlerini dikkate alan çok katmanlı bir spor politikası geliştirilmesi gerekmektedir.

Tablo 18. Ailenin Yaşadığı Şehir ve Sportif Memnuniyet İlişkisi

	Ailenin Yaşadığı İl	N	Ort.	Std.Sp.	Hata Ort.	t-val	p-
Sportif Memnuniyet	Büyükşehir	715	2,546	1,009	0,038	2,606	0,009301
	Diğer	220	2,342	1,032	0,070		

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada Ordu Üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları, sportif profilleri ve üniversitenin sunduğu spor alanları ile sportif faaliyetlere ilişkin memnuniyetleri incelenmiştir. Gençlik döneminin sosyalleşme, sağlıklı yaşam pratikleri ve kişisel gelişim açısından kritik bir dönem olduğu düşünüldüğünde (Amman, 2000; Bulut, 2021; Yüksel, 2018), üniversitelerin öğrencilere sunduğu sportif imkânlar, gençlerin hem fiziksel hem de psiko-sosyal iyilik hâllerini destekleyen önemli kurumsal yapılardan biri haline gelmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalar, üniversite öğrencilerinin sportif yaşama katılımlarının yalnızca sporun bireysel faydalarıyla değil, kampüs rekreasyon hizmetlerinin niteliği ve bu hizmetlere ilişkin deneyim ve memnuniyet algılarıyla yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Çevik, Yılmaz & Korkmaz, 2019; Ko & Pastore, 2007). Bu bağlamda elde edilen bulgular, öğrencilerin sportif yaşama katılım düzeylerinin ve üniversitenin sunduğu sportif imkânlara ilişkin memnuniyet düzeylerinin oldukça sınırlı olduğunu göstermektedir.

Araştırmada öğrencilerin serbest zamanlarını en çok müzik dinleme, internette vakit geçirme ve arkadaşlarıyla sosyalleşme gibi etkinliklerle değerlendirdiği; sporun ise tercih sıralamasında daha geride kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum, gençlerin serbest zaman pratiklerinde fiziksel etkinliklerin öncelikli olmadığına işaret etmektedir. Benzer şekilde öğrencilerin serbest zamanlarını çoğunlukla sahil, ev, kafe ve alışveriş merkezlerinde geçirmeleri, spor tesislerinin düşük kullanım oranıyla paralellik göstermektedir. Rekreasyon alanlarını her gün veya gün aşırı kullananların oranının yalnızca %15 olması, sportif rekreasyonun öğrenciler arasında düzenli bir alışkanlık hâline gelmediğini ortaya koymaktadır. Literatürde sporun gençlerin sosyal çevre edinmesine, disiplin geliştirmesine ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmasına önemli katkılar sağladığı belirtilmesine (Pehlivan, 2009; Zimbardo & Coulombe, 2017; Slattery, 2010) rağmen, üniversite öğrencilerinin kampüs bünyesindeki sportif etkinliklere katılımlarının düşük olmasının, bireysel tercihlerden ziyade zaman, ulaşım, yönetsel yapı ve sosyal destek gibi çeşitli katılım engelleriyle ilişkili olduğu da vurgulanmaktadır (Yılmaz & Altunöz, 2025).

Öğrencilerin sportif profilleri incelendiğinde yürüyüşün en çok yapılan spor olduğu, yüzme, voleybol, futbol ve bisikletin ise daha düşük oranlarda tercih edildiği anlaşılmaktadır. Sportif faaliyetlerin büyük ölçüde yürüyüşe uygun mekânlarda, evde veya özel tesislerde yapılması; üniversiteye bağlı alanların spor yapma pratiğinde son sırada (%7,3) kalması dikkat çekicidir. Bu bulgu, Ordu Üniversitesi'nin sunduğu sportif alan ve imkânların öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığını düşündürmektedir. Benzer şekilde kampüs rekreasyon alanlarının kullanım düzeyinin düşük olması, öğrencilerin kampüs spor deneyimlerini sınırlı ve beklentileri karşılamayan bir hizmet alanı olarak algılamalarıyla ilişkilendirilmektedir (Çevik, Yılmaz & Korkmaz, 2019). Nitekim öğrencilerin yalnızca %12,6'sının düzenli olarak spor yaptığı, çoğunluğunun ise "fırsat buldukça" spor yaptığını ifade etmesi, sportif faaliyetlerin hem alışkanlık düzeyinde hem de erişilebilirlik bakımından sınırlı olduğunu göstermektedir.

Araştırmada öğrencilerin memnuniyet ve memnuniyetsizlik düzeyleri incelendiğinde, memnun olunan konular arasında hocaların ilgisinin ilk sırada yer aldığı; sportif faaliyetler ve etkinliklerin ise yalnızca %2,2 ile en alt sıralarda değerlendirildiği görülmüştür. Memnun olunmayan konular arasında sosyal-kültürel etkinlikler ve kantin hizmetlerinden sonra spor alanlarının yetersizliğinin üçüncü sırada yer alması, üniversitedeki sportif imkânların öğrenciler açısından önemli bir ihtiyaç olarak öne çıktığını göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel gereksinimlerinin karşılanmaması durumunda memnuniyet düzeylerinin belirgin biçimde düştüğü ve bu durumun kampüs yaşamına ilişkin genel algıyı da olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Mirza Sert & Onay, 2025).

Çalışmada ayrıca öğrencilerin sportif memnuniyetleri ile bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Cinsiyet, öğrenim türü ve aile geliri değişkenleri ile sportif memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum, sportif memnuniyet düzeyinin bireysel özelliklerden bağımsız olarak yapısal-kurumsal etkenlerle ilişkili olduğuna işaret etmektedir. Öte yandan fakülte, sınıf ve ailenin yaşadığı şehir değişkenleri ile sportif memnuniyet arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Özellikle sınıf düzeyinde memnuniyetin birinci sınıftan son sınıfa doğru azalması, öğrencilerin üniversiteye uyum sağladıkça sportif ihtiyaçlarının daha görünür hale geldiğini ve mevcut imkânların bu ihtiyaçları karşılamada yetersiz kaldığını düşündürmektedir. Bu bulgu, kampüs rekreasyon hizmetlerinde algılanan hizmet kalitesinin ve deneyimin, öğrencilerin memnuniyet düzeyleri üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koyan çalışmalarla örtüşmektedir (Ko &

Pastore, 2007). Ailesi büyükşehirde yaşayan öğrencilerin memnuniyet düzeyinin diğer gruplara kıyasla görece yüksek olması ise spor kültürünün gelişmiş olduğu kentlerde yetişen gençlerin beklentilerinin daha belirgin olduğuna işaret etmektedir.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, Ordu Üniversitesi öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım düzeyinin düşük olduğunu, üniversitenin sunduğu tesis ve etkinliklerin beklentileri karşılamadığını ve öğrencilerin sportif memnuniyetlerinin büyük ölçüde yapısal eksikliklerden kaynaklandığını göstermektedir. Sporun gençlerin fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimindeki önemi göz önüne alındığında (Çamlıyer & Çamlıyer, 1997; Demir & Filiz, 2004; Dever, 2017), üniversitelerde sporun yalnızca bireysel bir etkinlik alanı değil, hizmet kalitesi, erişilebilirlik ve öğrenci deneyimi boyutlarıyla ele alınması gereken kurumsal bir rekreasyon alanı olduğu görülmektedir (Ko & Pastore, 2007).

Ayrıca araştırma bulguları araştırmanın hipotezleri ekseninde ele alındığında Ordu Üniversitesi'nde sportif katılımın düşük düzeyde olduğu, spor altyapısı ve organizasyonlarının öğrencilerin beklentilerini karşılamada yetersiz kaldığı görülmektedir. İlk üç hipotezin desteklenmesi, sportif memnuniyetin bireysel değişkenlerden ziyade kurumsal ve yapısal faktörlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Buna karşılık üniversitenin spora ve sporcuya yeterli değer verdiği yönündeki hipotezin desteklenmemesi, mevcut sportif politikaların öğrenciler tarafından yeterince görünür veya etkili bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Bu doğrultuda, Ordu Üniversitesi'nde sportif tesislerin iyileştirilmesi, öğrenci kulüpleri ve spor birimleri aracılığıyla etkin duyuru mekanizmalarının geliştirilmesi, sportif organizasyonların artırılması ve öğrencilerin düzenli spor yapma alışkanlığı kazanmasına yönelik teşvik edici programların uygulanması önerilebilir. Ayrıca öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımını sınırlayan zaman, ulaşım ve yönetsel engellerin dikkate alındığı bütüncül bir kampüs rekreasyon politikası geliştirilmesi önem taşımaktadır (Yılmaz & Altunöz, 2025). Bu tür yapısal iyileştirmeler, üniversitenin hem fiziksel hem de sosyal yaşam kalitesini artıracak; aynı zamanda gençlerin serbest zamanlarını daha sağlıklı, verimli ve sosyal açıdan zengin bir şekilde değerlendirmelerine katkı sağlayacaktır.

Bulgular tek bir devlet üniversitesinden elde edildiği için Türkiye'deki tüm üniversitelere doğrudan genellenemez. Sonuçlar, benzer özellikler taşıyan genç/dağmık kampüslü devlet üniversiteleri için analitik çıkarım üretme amacıyla tartışılmaktadır. Özellikle çok yerleşkeli yapı ve tesis erişimi gibi bağlamsal etmenler sonuçların yorumunda belirleyicidir. Ayrıca farklı bölgelerden 3-6 genç devlet üniversitesinde karşılaştırmalı tekrar çalışmaları yapılabilir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar(lar), bu makalenin araştırma, yazarlık ve/veya yayın süreci ile ilgili herhangi bir potansiyel çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Mali Destek

Yazar bu makalenin araştırılması, yazılması ve/veya yayınlanması için herhangi bir mali destek almamıştır.

Yayın Etiği Beyanı

Çalışmada etik dışı bir husus bulunmadığını, araştırma ve yayın etiğine özenle uyulduğunu beyan ederim.

Yazar Katkı Oranı

Çalışma tek yazarlı olup, yazarın katkı oranı %100'dür.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için Ordu Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 29/09/2020 tarih ve 2020-73 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Kaynakça

- Amman, M. T. (2000). Spor sosyolojisi. (H. C. İkizler, Ed.), *Sporda Sosyal Bilimler* içinde (ss. 85-151). Alfa.
- Ateş, K. (2018). *Madde bağımlılarının sosyal rehabilitasyonunda yerel yönetimlerin rolü-Bursa ili örneği*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Bayhan, V. (2020). Türkiye’de gençlik: sorunlar, değerler ve değişimler. [M. Zencirkıran Ed.], *Türkiye’nin Toplumsal Yapısı* içinde (ss. 355-391). Dora.
- Bozkurt, V. (2018). Toplumsallaşma, bireyselleşme ve küreselleşme. (M. Özben, Ed.), *Sosyolojiye Giriş* içinde (ss.150-173). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Bulut, E. (2021). Sosyalleşme ve spor. A. Dever ve H. Sözen (Eds.). *Spor Sosyolojisi* içinde (ss. 53-79). Gazi Kitabevi.
- Çamlıyer, H., & Çamlıyer, H. (1997). *Eğitimin bütünlüğü içinde çocuk hareket eğitimi ve oyun*. Can Ofset Yayıncılık.
- Çevik, H., Yılmaz, E., & Korkmaz, A. (2019). Kampüste spor deneyimi: Üniversite öğrencilerinin kampüs rekreasyonel spor deneyiminin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 346-359. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.594280>
- Demir, M., & Filiz, K. (2004). Spor egzersizlerinin insan organizması üzerindeki etkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*. 5(2), 109-114. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1336979>
- Dever, A. (2017). *Sosyolojik teoriler ve spor*. Çizgi Kitabevi.
- Hu, L., & Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Ko, Y. J., & Pastore, D. L. (2007). An instrument to assess customer perceptions of service quality and satisfaction in campus recreation programs. *Recreational Sports Journal*, 31(1), 34-42. <https://doi.org/10.1123/rsj.31.1.34>
- Lüküslü, D. (2005). 1960’lardan 2000’lere gençlik tipleri: maddeci, başarıcı manager tipten yuppie’ye tiki’ye. *Birikim Dergisi*, 196 (Ağustos), 30-36. <https://birikimdergisi.com/kisiler/demet-lukuslu/7578>
- Marshall, G. (2005). *Sosyoloji sözlüğü*. (O. Akınbay, D. Kömürçü, Çev.). Bilim ve Sanat Yayınları.
- Mirza Sert, E., & Onay, B. (2025). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel gereksinimlerinin kano modeliyle sınıflandırılması: Ahmet Necdet Sezer Kampüsü örneği. *Kent Akademisi*, 18(2), 735-752. <https://doi.org/10.35674/kent.1444129>
- Neuman, W. L. (2020). *Toplumsal araştırma yöntemleri-cilt 2*. (Ö. Akkaya, Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Ordu Üniversitesi İdare Faaliyet Raporu, 2023. https://sgdb.odu.edu.tr/Page/59/idare_faaliyet_raporlari
- Pehlivan, Z. (2009). Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda görülen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engeller. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII (2), 69-76. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000152
- Ramazanoğlu, F., Altungül, O., & Özer, A. (2004). Sportif açıdan rekreasyon etkinliklerinin değerlendirmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 3(1), 176-179. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fudad/issue/47032/591369>
- Sayılarla Ordu Üniversitesi 2006-2023, 2023. https://odu.edu.tr/files/sayfalar/2023/01/10/sayilarla_odu_2023.pdf
- Slattery, M. (2010). *Sosyolojide temel fikirler*. (Ü. Tatlıcan, G. Demiriz, Haz.). Sentez Yayıncılık.
- Talimciler, A. (2017). Spor Kurumu. Sevinç Güçlü (Ed.). *Kurumlara Sosyolojik Bakış* içinde (373-434). Kitabevi Yayınları.
- Tunçbilek, M. (2018). *Spor tesislerinden yararlanan 15-18 yaş arası öğrencilerin madde bağımlılığından korunma öz yeterliğinin araştırılması- Keçiören belediyesi örneği*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi].

- Yılmaz, O., & Altunöz, Ö. (2025). Kampüs rekreasyonu için serbest zaman engelleri ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 8(1), 32-53. <https://doi.org/10.53353/atrss.1489640>
- YÖK (2025). *Öğrenim Düzeyine Göre Öğrenci Sayıları: 2024-2025 Yükseköğretim İstatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Yüksel, M. (2018). Gençlikten yaşlılığa sporun değişen anlamı. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 627-643. DOI:10.9775/kausbed.2018.037
- Yüksel, M. (2018). Spor, sağlık ve eğlence. (M. Kılıç, Ed.), *Psiko-sosyal Yönleriyle Eğlence* içinde (ss. 345-390). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Zimbardo, P., & Coulombe, N.D. (2017). *Bitik Erkekler*. (T. Yalur, Çev.). Pegasus Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

Universities are cosmopolitan institutions that bring together students from diverse social, cultural, and economic backgrounds. Beyond providing formal education, universities also shape students' social lives, identities, and daily practices. One of the most important aspects of university life is how students spend their leisure time. Leisure activities contribute not only to individual well-being but also to socialization and the development of healthy habits. In this context, sports represent an important activity that supports students' physical, psychological, and social development.

University years correspond to a critical stage of youth when individuals experience major transformations related to identity formation, social relationships, and lifestyle choices. However, contemporary youth increasingly face sedentary lifestyles due to technological developments such as smartphones, computers, and digital entertainment platforms. As a result, physical activity and sports participation have become increasingly important for promoting healthy lifestyles and preventing social isolation. Sports contribute to physical health while also strengthening social interaction and emotional well-being.

From a sociological perspective, sports perform several functions including entertainment, health promotion, social integration, and the development of social networks. In university environments, sports activities provide opportunities for students to establish friendships, strengthen their sense of belonging to the campus community, and develop teamwork skills. Participation in sports may also help young people avoid harmful habits while promoting discipline and motivation.

Despite the recognized importance of sports in university life, students' participation levels and satisfaction with sports facilities may vary depending on institutional infrastructure and social conditions. Therefore, examining students' leisure habits, sporting profiles, and satisfaction with sports services is important for understanding how universities can better support student well-being and social engagement. Within this framework, the main objective of this study is to determine the leisure time habits, sporting profiles, and satisfaction levels regarding sports activities and facilities among students at Ordu University. The study also investigates whether students' satisfaction differs according to socio-demographic variables such as gender, faculty, class level, type of education, family income, and the city where their family resides.

The research was designed as a quantitative study using a cross-sectional survey model. The population consisted of students enrolled at Ordu University, which had 17,496 students during the 2023–2024 academic year. A random sampling method was used to select participants. The survey was administered to 1,000 students; however, 51 questionnaires were excluded due to incomplete responses. Consequently, the final sample consisted of 949 students.

Data were collected through a questionnaire prepared by the researchers. The questionnaire consisted of three sections. The first section included demographic questions related to gender, faculty, class level, type of education, family income, and the city where the student's family resides. The second section focused on students' leisure habits and sporting characteristics, including questions about how they spend their free time and how frequently they participate in sports. The third section included the Sporting Satisfaction Scale developed to measure students' satisfaction with sports facilities and activities provided by the university.

The scale consisted of seven items measured on a five-point Likert scale. Reliability and validity analyses were conducted through pilot and main sample applications. Exploratory and confirmatory factor analyses indicated that the scale had a valid structure and a high level of internal consistency.

The findings reveal several important insights into university students' leisure habits and sporting preferences. First, students tend to spend a large portion of their leisure time on digital and passive activities such as listening to music and browsing the internet. Social activities such as spending time with friends and visiting cafes are also common. In contrast, participation in cultural activities such as theatre, concerts, or scientific events appears relatively limited. These findings suggest that leisure time among university students is largely structured around entertainment-oriented activities.

Another important finding concerns the spaces where students spend their leisure time. Students frequently prefer public or semi-public spaces such as beaches, cafes, shopping malls, and their homes or dormitories. Institutional spaces such as university facilities, libraries, and sports centers are used less frequently. This

situation suggests that students tend to perceive the university campus primarily as an academic environment rather than a broader social living space.

In terms of sporting activities, the results indicate that students prefer individual sports such as walking, swimming, and cycling, while team sports such as football, basketball, and volleyball appear less common. Sports participation also appears to be irregular. Many students report engaging in sports only when they have the opportunity rather than following a regular exercise routine. This indicates that sports activities have not yet become a stable part of students' daily lifestyles.

Students' preferred sports activities also reveal a gap between expectations and available infrastructure. Many students express interest in sports such as swimming, tennis, and fitness; however, these preferences often exceed the existing sports facilities available at the university.

The analysis of satisfaction levels indicates that there is no statistically significant difference between students' sporting satisfaction and variables such as gender, type of education, or family income. However, significant differences were observed with respect to faculty, class level, and the city where students' families reside.

Overall, the findings demonstrate that university students' sporting habits and leisure practices are shaped not only by individual preferences but also by institutional infrastructure and broader social conditions. The study also reveals that the sports facilities and activities provided by Ordu University do not fully meet students' expectations. Limited sports areas and insufficiently organized sports activities contribute to relatively low participation levels.

From a sociological perspective, these findings suggest that contemporary university students tend to engage in individualized and low-cost sports activities rather than organized team sports. In order to strengthen students' participation in sports and promote a healthier campus culture, universities should improve sports infrastructure, diversify sports activities, and develop more inclusive programs. Increasing the visibility of sports events and integrating sports into campus life may help transform sports into a more central component of the university experience.